

Gyermek-vászonmüek és keresztelő készletek.
 Ingek. Főkötők. Felöltők. Hosszu vánkások. Keresztelő készletek: 14, 18, 24, 36 ftig és főlebb, bármely színben.
TÜRSCH F.-nél Pesten, váczi-utca 19-ik szám, a „nagy Kristóf“ mellett.
 2257 (4-4)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A magyar alkotmány
UJABB TÖRVÉNYEI,
 s az 1848-ki törvények módosítása.
 Kiegészítő jegyzetekkel.
 Nyolczadrét. — Füzve 30 krajczár.

Ötödik kiadás,
 (magyar nyelven második.)
A nemi élet
titkai s veszélyei.
 Értékesek nemzés-, terhesség-, ön-
 fertőzés-, magömlés-, sápkór-, fehér-
 folyás-, közönségi tehetetlenség-, női
 magtalanságról stb., ez utóbbi beteg-
 ségek óv- és gyógy módjával.
 Függelékkel a bujakóri ragályzásról
 és Dr. Rodet, lyoni orvos
**ragályelleni legbiztosb óv-
 szeréről,**
 a férfi és női ivarszerek bonczati ábráival.
 Ára: 1 ufortint.
 Postán megküldve 10 krral több
 utóvételre 40 kr. több.
 Megrendelhető szerzőtől következő
 cím alatt:
Dr. Eiber V. P.
 Pesten József-utca 66-ik számú
 2818 (9-12) aját házában.

Tárgyismerőknek:
 közvetlen Holland, Franciaország
 s a francia gyarmatokból behozott
 liqueur: Chartreuse, Crème de
 Vanille, — Legfinomabb Jamaica
 Rum, Arrac, Cognac; közvetlen An-
 golországon át behozott újszerű
 kínai theak, ezek közt a legjobb s
 legerősebb keverékek, bécsi fontja 2
 ftól 10 ftig. — Vörös Bordeaux-
 Punsch, legfinomabb düsseldorfi
 punschessentia. — Raktára a legfino-
 mabb s legerősebb tisztaltiszú pörkölet-
 len kávénak bécsi fontja: 60, 65, 70,
 96 krig. — Ceylon kávé fontja 75, 85
 kr., különösen ajánlható. — Befő-
 zött gyümölcs, mely a párisi világár-
 laton tiszteletteljes megemlékezésben
 részesített. — Árjegyzék, ingyen és
 bérmentve. — Megrendelések utánvét
 mellett gyorsan és pontosan teljesítet-
 nek. — 30 font kávé vagy más egyéb
 tárgyak megrendelésénél 10 ft. értékig
 legkevesebb azó vasúti vagy gőzhajózási
 állomásig bérmentve küldetnek meg.
 Cím: Simon Granichsfäden's
 Thee- und Rum-Depot, am Graben,
 Trattnerhof im Durchgange rechts.
 — Wien. 2839 (6-12)

Die in Wien 1866 prämierte SAMENHANDLUNG
Brüder Frankl in Prag,
 Schillingsgasse (Pörl) 1074-II, Hôtel „Englischer Hof“
 kauft und verkauft
**Kiefern-, Fichten-, Timothee-, Klee-Samen, Wechselweizen, Stauden-
 rogen (Korn), schwarzen Hafer etc. etc.**
 empfiehlt sich zum Bezug von
 echten Magdeburger und Queclinburger
 Zucker- und Futterrüben-Samen, rothen
 (Brabanter und steierischen), weissen Klee-
 samen, franz. Luzerner, Peraner und Ri-
 ger Kron-Sie-Leinsamen, amerikanischen
 Perdezahl-Mais, Kukurutz, Lupinen, Wi-
 cken, Buchweizen, Eparsette, Kaigräsern,
 Honiggras, Wiesenfuchschwanz, Ceratoc-
 lea australis, Acker- u. Riesen-Spörgel, Se-
 radella, chinesis. Oelrettig, engl. Turnip-
 samen, Klee- und Gras-Mischungen,
 überhaupt von allen Arten
 Klee-, Gras-, Futterpflanzen, Futter- und
 Runkelrüben-, Futterwurzeln-, Futtermöhren-,
 Oekonomie-, Handels-, Wald- und Gemüse-
 Samen,
 so wie auch von
 Portland-Cement, Steinkohlen-Theer, bel-
 gischem Wagenfett, Braupfech, Fichtenpech,
 Futterwicken, Raps-Kuchen, Peru-Guano,
 Knochenmehl, Düngergyps, Superphosphate.
Inländische Saatgetreide
 besorgt dieselbe auch.
 Für die Echtheit sämtlicher Original-Saaten wird garantirt u. Samenkataloge werden
 auf Verlangen gratis u. franko zugesendet.
 Dieselbe hat für Oesterreich die General-Agentur der wiederholt mit den ersten Preisen,
 zuletzt auf der Pariser Weltausstellung theilhaft
k. preuss. pat. Kali-Fabrik v. Dr. A. Frank in Stassfurth
 übernommen und empfiehlt die feingemahlene Kalidüngermitel derselben unter
 Garantie der angegebenen Gehalte an reinem Kali und unter Controle der löbl. agricul-
 tär-chem. Versuchstation in Prag, vorzugsweise für Zuckerrüben, Hackfrüchte, Fut-
 terkräuter, Wiesen, Oelnsaten und Handelsgewächse. Preis-Courante, Berichte über
 Anwendung und Resultate dieser Dünger, Frachtabgaben etc. werden auf Verlangen
 gratis und franco versendet. Diese Kalidünger führen dieselben zollfrei ein.
Brüder Frankl in Prag.
 2872 (1-8)
 Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS
„MAGYAR POLGÁR“
 II-dik évi folyamára.

Midőn lapunkat megalapítottuk, nem éltünk egy pillanatra sem abban a boldog
 családban, hogy valami rózsaszínű pályára léptünk, mert éreztük, hogy a kezdet ne-
 hézségei mellett olyan elemekkel is harozna kell hogy szálljunk, melyek ellen nem
 lesz szabad fegyverünket használni, s mégis harcolni kell. Utat kellett törnünk
 olyan helyeken is, honnét szándékosan szorítottak ki a multban minden szabadelvű
 eszmét, a munka annál terhebb volt, mert olyan sajtótörvények között kellett hogy
 haladjunk, melyek a véleményszabadságról tudni sem akarnak, melyek az alkotmány-
 nág csak csirját sem hordják magukban, s homlokegyenest ellenkezőben vannak 48-ki
 törvényekkel.
 Azonban volt egy hang, mely így szólott felénk: közel a virradat, haladjunk
 odább! Mi követtük lelkünk erős meggyőződésével az intó szót, azon biztos tudatban,
 hogy ha lassan is, de a cél felé közeledünk.
 Küzdelemteljes munkánkban akadunk :okszor nem várt támadókra; de akad-
 tunk munkás baráti kezekre is, melyek önzestelen buzgalommal támogatták törekvé-
 seinket, s ezekről hálával emlékezünk meg.
 A jövő év is együtt fog minket találni, s így bátran nézünk szembe a teendők
 halmazával.
 Programunkat ismerik olvasóink, mert egy az az országgyűlés szabdelvű bal-
 oldalával, mely jövőre is irányadónk lesz.
 A „Magyar polgár“ tehát a királyhágonnemeni részekben egyetlen közegre lesz
 ezután is azon szabdelvű elleneknek, mely törhetetlen erellyel küzd a törvé-
 nyek mellett, s valahányszor szükség van rá, a hatalom tulkapasai ellen.
 Visszahódított alkotmányunkat mindig olyan közvagyonnak tekintjük,
 melynek rendezése körül e hazán minden polgárának egyenlő rész kell jusson jog-
 és kötelességekben.
 Tárcaaróvatunkra kiváló gondot fordítunk, s az első évi folyamában tőlünk nem
 függő akadályok miatt elmaradt „Okmánytár“-t olyan önálló korrajzokkal pótoljuk ki,
 melyek nem csak érdekesek, de tanulságosak is lesznek azok számára, kik hasznék tör-
 ténétét előszereettel tanulmányozzák.
Lovassy László pöre, elíteltetése és fogsága
 című korrajzunk közölhetőségének ma már megszűntek akadályai, s lapunk II-ik évi
 folyamának legelső számában okvetlenül megkezdjük. E korrajzban adjuk
 Kossuth Lajosnak egy védiratát is, mely e nemben ma is paratlan szépségű. — Adni
 fogjuk továbbá:
Bem József eredeti levelezését és hadi terveit 1848—49-ből.
 E ritka becsü okmányokat a feledhetlen hős vezér eredeti és sajátkezű iratát
 után közöljük.
 A királyhágotnemi munkatársaink Jókai Mór, b. Podmaniczky Frigyes, Vá-
 rady Gábor, Jambor Pál, s több mások ígértét bírjuk, hogy közreműködésükkel tá-
 mogatni fogják lapunkat.
 Rendes heti szemlét fog vezetni lapunk állandó munkatársa Jónás, ki króni-
 kájában minden érdekes társadalmi mozzanatot, vagy belpolitikai eseményt feljegyzend.
 A megyei élet pontos és gyors eredeti tudósításokat hozunk.
Ujévtől kezdve ismét eredeti távirati sürgönyököt
 fog közölni a „Magyar posta“, melyek ha rendkívüli időben érkezének, külön mel-
 lékletben is kiadjuk, s postai uton szétküldjük előfizetőinknek.
 Meg fog jelenni lapunk minden Vasárnap, Szerdán és Pénteken.
Előfizetési feltételek:
 Egész évre 12 ft.
 Félévre 6 „
 Negyedévre 3 „
 Havonkénti előfizetést csupán helybeli előfizetőinktől fogadhatunk el 1 forint-
 jával. Vidékről csak azon esetben fogadjuk el, ha legalább félévre kötelezi magát la-
 punkat megtartani, mert különben nyomtatott czimszalaggal nem láthatjuk el.
 Az előfizetési összegeket e cím alatt: „Előfizetési pénz a „Magyar Polgár“-ra
 Kolozsvárt, szentgyház-utca 467. sz.“ legkésőbb január hó elsejéig kérjük be-
 küldeni a cím, lakás és utolsó posta pontos megjelölésével, hogy teljes számú
 példányokkal szolgálhassunk, mert fölösleges példányokat nem nyomathatunk.
 Tisztelt előfizetőinknek a legmelegebb pártfogásukba ajánljuk lapunkat. Ha min-
 den régi előfizetőnk hoz magával egy újat, képekkel leszünk lapunkat többször
 is megjelentetni.
 Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után fizetletpéldánnyal kedveskedünk.
 Kolozsvárt, decz. 12-én 1867.
K. Papp Miklós,
 a „M. P.“ felolós szerkesztője és kiadó tulajdonosa.
 (3-3)

A SZÜLEKET ÉRDEKLŐ.
 Hosszu időt igénybe vett szorgos tanulmányozásomnak sikerült a gilisztabetegség-
 nek, mely a gyermekek sorából oly tömördek áldozatot ad a sirnak, az általam feltalált
 „Gillszta-csokoladéban“ tökéletes gyógyszert állítani elő. Használati módja a sze-
 leték göngyölen olvasható.
 Kapható Pesten: Török József gyógytára és A. Thallmayer és társa kereskedő-
 sében, s ezenkívül számos bizonylatokat tartalmazó könyvecskékben jegyzett t. bizom-
 nyosimnál. Ára egy dbnak 20 kr., nála helyben 6 db. egy ft. — Megrendelhető posta-
 utánvétellel az egész birodalomban.
Króczker Agost s. k. gyógyosz. Tokatban
Nyilatkozat.
 Alulirt cs. kir. birodalmi végzés, támaszkodva a találmány pontos gyógyoszer-
 szeti bonczolásának eredményére. Véleményét ezenel kinyilatkoztatja miszerint Króczker
 Agoston toki gyógyoszerész úr által „Gillszta-csokoladé“ név alatt feltalált és készi-
 tott gillszta ellenes szuleték erős hatású dazára is, az azt használók egészségre nézve
 a meghatarozott adagon belől — hosszabb használat mellett is, minden tekintetben
 teljesen ártalmatlanok. — Bécs, márcz. hó 15. 1867.
 Kletzlinsky V. s. k.,
 2255 (7-12) cs. kir. birodalmi végzés

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
 Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.
 Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyzser hasábhott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszori
 ígtatásnál csak 7 krba számítottak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket előfog Becsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön
 minden ígtatás után 30 krajczár.

Szontagh Pál.

Szontagh Pál, a képviselőházi balközép
 egyik kiváló tagja, Balassa-gyarmat kerü-
 leti képviselő, Nógrádmegye Szécsény me-
 zővárosában született 1820-ban szeptem-
 ber 12-kén Atya a gróf Forgács és herczeg
 Koburg-Kohary családok joggyi igazgatója
 volt s élete utolsó szakában azon kitünté-
 tésben részesült, hogy az uralkodó Koburg
 herczeg által tanácsosi cím- s ranggal ru-
 háztatott fel.
 A kis Pál otthon az atyai háznál korán
 kezdte tanulmányait s az első tanéveket
 magán-nevelő vezetésével végezte. Nyil-
 vános iskolába először 1832-ben
 ment Eperjesre, hol már a rhe-
 torikába lépett. A következő
 évben Losoncra adta atya, a
 poézisba, Homokay Pál vezér-
 lete alá s itt végezte a gymná-
 ziumot. 1834-től 39-ig már Pes-
 ten az egyetemi tanfolyamok
 hallgatója volt, és pedig két
 évig a bölcsészeti, háromig a
 jogi tanfolyamon. Kitünő siker-
 rel végezte tanulmányait, miben
 ép annyi része volt szorgalmá-
 nak, mint természetből nyert
 éles és gyors észé kitünő tehet-
 ségeinek. Iskolai éveiben kez-
 dődött már ismeretsége a szin-
 tén nógrádmegyei Madách Im-
 rével, ki azonban három évvel
 fiatalabb, annnyal több is ta-
 nult s későbbi barátságuk, mely
 csak Madách utolsó lehelletével
 szakadt meg, az utóbbi megyei
 élet éveiben gyökerezett.

SZONTAGH PÁL.

Végezte a jogot, az épen
 összeült 1839-40-diki országgyű-
 lésre joggyakorlatra, mint pat-
 varista, Szabolcs érdemes követe,
 Bónis Sámuel mellé jött, kivel
 némi rokonsági kapcsolatban is
 állt s kinek oldala mellett a
 szabdelvű reform-eszmékben
 folytonosan erősült. Tanulni
 szerető, lelkes ifju volt s társai
 és az öregebbek szeretetét nagy mértékben
 birta. 1840 februárjában már jurátusnak
 esküdt föl, és pedig kiváltságos engedély
 mellett a kiszabott időnél korábban és ott
 Pozsonyban.
 Az országgyűlés véget érven, további

joggyakorlatra Pestre jött vissza s itt Liso-
 vényi Lászlónál, az osztatlan Földvár-
 nemzetség ügyvédénél jurátuskodott, hová
 az is vonta, mert ama messze elágazott
 nemzetség birtokához családja is részjoggal
 birt. Ez időközben, mint Nógrádmegyei tisz-
 telbeli aljegyzője már a megyei életet is
 megizeltette, melyben több oly tevékeny
 részt vett. Sréter János nógrádi alispán
 mellett s töle nyerte első beavatását a me-
 gyei ügyekre.
 A gyakorlat mellett azonban eddigi
 elméleti tanulmányaiival sem elégedett meg.

ugyan még azon év májusában szolgabíróvá
 választott Nógrádban, s a következő három
 éves restauratio is helyén hagyván, e minő-
 ségben szolgált egész 1847-ig. Műveltsége,
 emelkedett nézpontjai, világos feje s tiszta
 jelleme, a megye fiatal erői közt neki a leg-
 szebb jövők egyikét biztosították.
 A haladási eszmék hive lévén, megyéjé-
 vel együtt, azok terjesztésén is buzgón dol-
 gozott. Kossuth „Pesti Hirlap“-jának, mely
 a megyékből általában oly kitünő közlemé-
 nyeket hozott s melynek vidéki dolgozóitár-
 sai sorában az ország legjobb publicistái
 erőt találjuk, ő volt tudósítója
 Nógrádból. A „Pesti Hirlap“-ot
 Szalay és Csengery vevént át,
 folytatta levelezéseit, együtt
 szerkesztvén azokat barátjával
 s megyei tisztársával Madách
 Imrével, ki e lap hasábjain lépett
 föl először, akkor már figyelmet
 ébresztőleg, az irodalom terére,
 melynek egy más ágában ké-
 sőbb annyi dicsőséggel futott.
 Az 1847-diki követválasztá-
 sok alkalmával, egyik követe
 nézve, a nógrádi szabdelvűiek
 megoszlottak. Egyik rész Kubi-
 nyi Ferenczet, másik Dessewffy
 Jóbót akarta. Szontagh ez utóbbi
 pártján volt s keresztül is vit-
 ték, de viszonyát több megyei
 barátjával s elvtársaival e körül-
 ménny némileg feszültté tevént,
 kivágyott a megyei életből s
 örömmel fogadta Libetbánya
 kir. város megbízását, mely őt
 küldé követül az országgyű-
 lésre. Ismerjük a városi követe
 helyzetét, a kollektiv szavazat-
 tal, a pozsonyi országgyűlése-
 ken. A városi követ, a megyei-
 hez képest, csak igen másod-
 rendű szerepet viselhetett; de a
 tehetési e helyzetben is érvénye-
 sítette magát. Szalay László is
 csak Korpona város követe volt,
 midőn többek közt épen a városi ügyben
 mondott beszéde által oly mély benyomást
 tön. Szontagh Pál sem maradt figyelem
 nélkül; s városi követ és ujoncz létere, az
 adóügyben megválasztott országos kiildött-
 ségnek, melynek elnöke gr. Széchenyi István

volt, ő is tagjává lön. Az országgyűlés további fejleményei, a márciusi események, az adóügy gyökeres megoldása, e küldöttség munkálkodását fölsőlegessé tették.

Új aera következett. Az első magyar független felelős minisztérium megalakult. S Szontagh Pál a király oldala melletti minisztériumba, mint udv. fogalmazó lépett be. Tehetségeihez s eddigi közszolgálatához kétségkívül nem állt arányban ez alárendelt hivatal, de részint az államtitkár Pulszky kérésére s iránta való barátságából, részint és főleg, mert Szontagh azon emberek közé tartozott, kik semmi helyzetet nem kicsinylenek, a hol dolgozni kell, a közügynek használni s a hazát szolgálni lehet, — elfogadta azt s Bécsbe költözött.

E helyzetben maradt november 13-ikáig, — midőn elfogatott. Gyanuban volt, hogy része lett volna az október 6-ai eseményekben. Erre nézve nem tudtak ellene semmi bizonyítékot találni, — de kisült a vizsgálat alatt, hogy igen is nagy része volt Bem lengyel tábornok, szabadságharcunk későbbi hőse, elrejtésében s Bécsből Magyarországra szöktetésében. Bem két és fél napig Szontagnál volt elrejtve.

Befolyásos emberek útján több, idegen névre szóló utlevél sikerülvén politikai szökevények számára szerezniök, Szontagh s egy pár lelkes barátja, egyet „Johann Schneider, gr. Széchenyi gazdatisztje“ névre szólót, a hős lengyelnek adtak s őt azzal szerencsésen átsegítették a határon. A kapus azonban fölismerete a nagyon is markirozott közpü idegent, s az első vallatásnál kiadta Szontagh bűnrészességét a szökésben.

Az udvari fogalmazó 11 hónapig volt vizsgálati fogságban. E hosszú haladék szerencsésé vált; mert ez alatt enyhült egy kissé az első düh, a bécsi napokban résztvettek irányában. Ferdinánd császár, még lemondása előtt, Olmützben kibocsátott dekretumában elrendelte, hogy a részesei hadi törvényesékek által ítéltessenek ugyan, de nem a katonai törvények szigorja szerint. Így lett, hogy Szontagh, vizsgálati idejének is büntetésül beszámításával, azon kívül még két évi súlyos börtönrre ítéltetett s nem többre, vagy nem — az első dühben — épen fölbölvetésre. Ítélete idejéből négy hónapot Olmützben békő-vason, 7 hetet katonavason, a többit vas nélkül töltötte, de csak 1850. július 31-dikéig, mikor — hátralevő ideje-kegyelemből elengedtetvén, — szabadon bocsátattott.

Haza jött s birtokára Horpácsra vonult. Mint bús magyar, gazdaskodott; a közélet s rompói zárva voltak. Az 1859-diki protestáns pártus-mozgalmak voltak az elsők, melyekben részt vön. Addig az ekével s könyveivel foglalkozott. Néha a tollat is elővette s eleven, szikrázó elmével s meleg kedélyvel írt egy-egy hírlapi cikket, melyek közül „Fecsegések“ című cikksorozata a „P. Napló“ban, méltó figyelmet ébresztett. Az egyházi és iskolai ügyek iránt meleg érdekekkel viseltetvén, mint a sztrégovai és agárdi ág.-hitv. egyházak felügyelője, egyszer-mind az esperességi és kerületi ügyekben is tevékeny részt vett. S egyike volt azoknak, kiknek erélye, szilárdsága s bátor fellépése tette azt, hogy míg a helv. hitűek mindnégy egyházkerülete mint egy férfi állt a patenssel szemben, az ág. hitvallásuk közt pedig a szakadás jelei mutatkoztak, a bányai kerület, melynek legtekintélyesb esperessége a nőgrádi volt, nem oszlott meg, hanem az autonómiahoz ragaszkodva, a helvét hitvallásuk bécsi küldöttségéhez csatlakozott. E miatt is vizsgálat alá vonattott, a patens ellen küzdő többi társával együtt, de az 1860. május 15-iki kézirat e vizsgálatoknak véget vetett.

1861-ben a szécsényi kerület közvéleménye őt jelölte ki képviselőül, az ápril 2-kára összehívott országgyűlésre. Ő azonban, magasabb hazafiasági tekintetből elhárítá magát a megválasztástól. Azon nézetben volt ugyanis, hogy az emigránsokat mind be kell választani az országgyűlésbe, akár jöhetnek haza a képviselői mentelemjog védelme alatt, akár nem. Így a kerület, az ő ajánlatára Pulszky Ferenczet választotta, ki azonban nem foglalhatta el helyét a képviselőházban.

A rövid alkotmányos életnek vége levén, Szontagh ismét a magán-életbe vonult vissza; honnan 1865-ben mint a balassa-gyarmati kerület képviselője lépett ki. A balközépen foglalt helyet s e pártjának legjobb erői, legkedveltebb egyéniségei s legszívesebben hallgatott szónokai közé tartozik. Világos, élénk, elmés előadása, széles olvasottsága s nagy műveltsége, szelplőtlen hazafisága s kedves, megnyerő egyénisége, politikai ellenfelei tiszteletét s szeretetét is megnyerték számára. Részt vett a képviselőház fontosabb vitái mindenikében, a mellett a legnevezetesebb bizottságokban, melyek közül pl. a vallás-és oktatás-ügyi öt választotta előadóul. Előadója volt több ízben a kérvényi bizottságnak is; s legközelebb a delegáció tagjává lön. Pártja közlönyének, a „Hazánk“nak egyik lapvezére.

Arca szabatos megnyerő; vonásai rendszeresen vidámabb tekintetűek, mint a különben sikerült fénykép mutatja, melyről rajzunk véve van. Szemeiben él, ajkain némi szelid gúnnyor van, mely azonban nem bánt senkit, csak földeríti a társaságot, melyet adomákban s elmességeiben kifogyhatlan társalgása gyűjt körébe.

A Mátra alján.

Fehér tájék, lombtalan fák,
Téli napnak verőfénye,
Tarajos kőd a hegy ormán.
S itt a havat szél sodorván
Arcomat behintí véle.

Milyen hideg fogadtatás!
De hiszen a táj most alszik —
Befagyott a Zagya, és e
Kéreg alatt szivverés
Az alvónak alig hallszik.

Máskor, midőn éberem van,
Oly melegen beszél hozzám:
Lomboshajjal, virágnyelven,
Madárdallal, — méla lelke
Szélid ábrándokba hozván.

A mióta ő nem látott,
A mióta én nem láttam:
Mégváltozott nagyon minden. —
Mért is mentem én el innen?
Mit leltem a nagy világban?

Hiu küzdés, fáradt munkás;
Hol maradt a jutalom?
És itten e kis világban,
A másikat míg bejártam,
Elvesztettem csillagom!

Szerelmesem szívét őrizd
Jól, miképen életed;
Drága kincs az, aranybánya,
Lelked ékszere, gyémántja —
S kincságyók az emberek!...

Jön a tavasz smaragd-zölden,
Ibolyákkal, fényben égve;
Rá mosolyg-e mély gyászomra?
Sötét fatyul félrevonja?
Uj életet tár elémbre?

Holdvilágos éjszakákon
Akkor járnak a tündérek,
Elátkozott lovag árnya,
Az üdvözült Tari Klára
És zeng tulvilági ének.

Es e hangok átrezegnek
Bérczen, völgyen hirtelen;
Reményt nyerve, megijulva
Feledve a szívnek búja,
S a sebekre ir terem.

S álmaim míg elbeszéli
A fölébredt, szép természet;
Lombos hársak hús aljában,
A tavasznak halk zajában
Talán én is gyönyöröt érezek!

Pásztói.

Perczel Mór Emlékirataiból.

II. Az eskü.

(1823.)

Nagy izgatottság uralkodott az egész országban, 1822—23-ban, kiváltkép a nemesség és az írók soraiban, — e két osztály képviselvén a magyar társadalomban kizárólag a nemzeti érdekeket s ragaszkodván még az ország ősi alkotmányos jogainak szegény maradványaihoz. A nagy francia forradalom rendkívüli eseményeinek hosszú folyamata alatt a magyarság, mint vak eszköz elnyomó kezében, mély érzéketlenségbe süllyedve, nem volt képes megérteni az 1809-ben Schönbrunnból hozott intézett fölívás horderejét. Szomszédai s az egész világ úgy tekintették, hogy bántak vele, mint az élő nemzetek sorából kitörölt s már csak névben létező nemzetet.

Pedig nem úgy volt, az egész világ csatlódott. Magyarország csak egy mély álm zibbadtságának volt martaléka, de élt, sőt a látszólagos megsemmisülés ideje alatt szedte össze magát s nyerte vissza régi erejét. Nem is késett megújulásának jeleit adni s bebizonyítani a halálát híresztelőknak, hogy életképes és belső erőiben gazdag. Ferencz császár és minisztere Metternich a hirneves diplomata, az 1815—19-ki gyűlöletes szerződés és a szent szövetség szerzője, mihelyt sikerült Nápolyban és Spanyolországban a szabadelvű mozgalmak utolsó kísérleteit elfojtaniok s Európában a „rendet“ visszaállítaniok, azt hívék, eljött az alkalmas pillanat: kegyelemdőföldet adni a magyar alkotmánynak. Különösen a megyék helyhatósági függetlensége, a nemzeti jogok ez utolsó s már egyetlen védőbástyája s szent bérkája, volt szálka szemekben. S hogy egy merész csapással egyszerre ketté vágják az alkotmányos biztosítéknak életerét, két pátenset vagy királyi rendeletet bocsátottak ki, melyek egyike által az adót fölemelték, másika által 40,000 katonát vetettek az országra. Oly rendelet mindkettő, mit a megyéknek csak akkor szabad az alkotmány szerint végrehajtaniok, ha az országgyűléstől a törvényhozás rendes útján ered, nem pedig királyi pátens által alkotmányellenesen rendeltetik. De, hogy e törvénytelen rendeletnek érvényt szerezzenek, korlátlan hatalommal fölruházott királyi biztosoakat küldöttek a megyékbe.

A magas arisztokrácia, a mágnások, elpuhulva, elnemzetietlenedve, nagy része vagyombukott, a külföld nagyvárosaiban élveik után szaladozva; a nemesség a politikai dermelettség álmába merülve, s nem gondolva egyébbel, mint saját háza és gazdaságával; a polgárság jelentéktelen osztály még, melyet semmi érdek a közügyekhez nem kötött; a parasztság, a „misera plebs contribuens“ tudatlanságban, földhöz ragadva, szolgálat igájában, nyomorban: im ez volt az ország népének állapota. S a bécsi kormány nem alaptalanul hihette, hogy az új rendszabályal könnyen célt érhet s vajmi hamar elbánhat e nemzettel, mely ily elemekből állott. I. Ferencz és Metternich a legkisebb

ellentállást sem várták; de ezuttal gazda nélkül számoltak s irtózatosan csalódniok kelle.

A haza szerelme, a jog s abban rejülő erő öntudata, épen nem volt kialudva, csak hallgatva rejtett az magyar nemzet fiainak kebelében. A mi azt folytonosan táplálta és élesztette, a lassanként ébredező nemzeti irodalom volt, a nemzet multját visszaidézó s dicsőítő tudósok és költők művei, minők Kazinczy, a két Kisfaludy, Csokonay, Virágh, Dayka, Révay, Berzsenyi, Szabó, Kis, Vitkovich, s mások, kik nem szüntek meg a gondatlan vagy feledkező nemzedék emlékébe fölívni a mult nagy emlékeit, sújtani és megbélyegezni a kéjelgő s elnemzetietlenül és elsatnyúlt főurakat, s felkölteni a nemzeti szellemet és előkészíteni az ujászületés óriási munkáját.

A nemzet így, még mély álma ideje alatt is, a politikai reform nagyszerű művére készült; azon műre, mely az 1823—1848-ig terjedő huszonöt éves időszakot betölti s azt a magyar nemzet ezredéves életének valódi aranykorává varázsolja.

A zsarnokság halálcsapást mér az alkotmányra. E kísérlete végzetes volt; a nemzet mint egy varázs által fölébred s a nemesség, — akkor a nemzetet tulajdonképp csak ő alkotta, — visszanyerte nemzeties buzgalmát s politikai rugalmasságát. Mindenki a meggyűlöletke siet, s szorosan összetartó harczsört képeznek az idegen hatalom támadása ellenében; a nemzet kétségbevonhatatlanul bebizonyítja, hogy él s elég hatalmas még, hogy sikerrel szegüljön ellen a dynastia törvénytelen czélzatainak. Majd minden megye ellenszegült az említett rendeletek végrehajtásának; tizenhárom megye annyira ment az ellenállásban, hogy a kormány nyers erőt volt kénytelen használni ellenökben. Bars*), Zala, Nógrád, Komárom, Bihar, Borsod, Vas megyék, s a hazafiak közt Nagy Pál, Balogh János, Deák Antal, Somssich, Plathy, Pázmány, Borsiczky, Marczibányi, gróf Dessewffy József s számosan tüntették ki magokat e korszakban.

Az egyszer fölébredt nemzeti szellem, az egyszer izgalomba hozott nép, nem vala elaltatható többé, a mozgalom gyorsan növekedett s az ellenzék roppant hatalommá nőtte ki magát. Azonban, szerencsésére úgy a dynastiának, mint az országnak, a központi kormány legfelsőbb köreiben nevezetes fordulat állott be. Ferencz császár és király, bár engesztelhetlen ellensége minden forradalmi mozgalomnak, sőt általában a haladásnak is, másfelől igen lelkiismeretes ember, ki sokat tartott a „legitim jogok védelmé“ czimére, tisztelője volt az ősi állapotoknak s némi népszerűséggel is bírt; Metternich maga is tartózkodott a dolgoknak végleteikig hajtásától. Amaz megemlékezett, hogy koronázásakor esküt tett Magyarország alkotmányának épségben tartására s törvényeinek tiszteletére; emez sem oly átkodott, sem oly korlátolt eszü nem volt, mint utódai: a Schwarzenberg, Bachok és Schmerlingek, hogy saját diplomatai jó hírnevével együtt a birodalom elvesztését is kockáztassa. Végre József főherczeg, Magyarország nádor-ispánja, nem mulasztá el közbetvinni magát s fölhasználni befolyása egész súlyát, hogy eltávoztassa a végleteikig menő összeütközés veszélyét. A fejedelem, idején még, megszüntetett minden erőszakos rendszabályt s hogy egészen az alkotmányos utra térjen és villámvezetőt adjon a viharak, összehívta az 1825-diki országgyűlést. A veszély eképp elfordult az ország jogai

Vörösmarty mellett állott. Mikor felkeltem, könyves szemmel tekütem rá s megölelt. Ő szerette s megérté gyermekek rajongását, mely az igazság félreismerhetetlen bélyegét viselte magán. Nehány szóval biztatott, hogy eskümet soha se felejtsem el, maradjak hű ahoz, mint Hannibál, mert a karthágói hős hasonlatát ő idézte föl előttem.

Vörösmarty élete végeig gondosan megőrizte e Rákóczi-képet s neje előtt több íz-

*) Első közleményünkben is, az 1-ső szám 3-dik lap harmadik hasábjának 7-ik sorában bécsi helyett bari olvasandó.

megóvattak, s Ausztria abszolút irányzatú politikája ily kemény, de idővs leczkét kaptott, ily megaláztatást szenvedett azon perczen, midőn Magyarországot semminek, halottnak, — magát pedig Európa leghatalmasabb államának tekintette.

S ime, az osztrák császárság, a XIX-ik század e politikai szörnyszülötte, alig teremtve, életének még huszadik évét sem érve el, 1823-ban hanyatlásnak indul; Magyarország ellenben, melyet körmei közé szorított, marczangolt, fojtogatott, kifosztott és megalázott, — fölkél, életre ébred s oly politikai érettséget s tevékenységet és bátorságot tanusít, mely bámulatba ejti Európát s melynek gyümölcse a hajdani magyar állam rehabilitációja, az 1848-ki radikál reform s az 1849-diki harci dicsőség lön.

Ez volt a politikai háttér, melyen újra fölveszem elbeszélésem fonalát.

Bármennyit mondjuk, hogy az események egymást követik, de nem hasonlítanak egymáshoz, — s bár minden hasonlat sántít, — azért még sem lehet tagadni, hogy vannak esetek, melyek mintegy ismétlődnek a nemzetek érvonyveiben.

Cornelius Nepos beszéli, hogy Hannibál, a karthágói, alig tíz éves korában, látván atyja készülődéseit a spanyolországi harczra, sürgetve kérte, vigye őt is magával. Több-szöri visszautasítás után az atya végre beleegyezett, de azon föltétel alatt, ha örök engesztelhetlen gyűlöletet esküszik Róma ellen, és hogy egész életét hazája e legveszélyesb ellenségének megrottására szentelendő. Hannibál megesküdött, követte atyját s nem sokára, még igen fiatalon, a karthágói hadsereg fővezére lön; több ízben megverte a rómaiakat, meghódította Spanyolországot és Italiát s Romát a végsőre kényszeríté. Megtartá szent fogadalmát s még száműzetésében is hazafiai hálátlansága daczára is, mind halálig hű maradt esküjéhez.

Gyermekkori, de maig elevenen élő emlékeim közt a Hannibál esküjéhez hasonló mozzanatot találók, 1823-ból, a magyar alkotmányos ébredés esztendejéből. S ez esemény, melyet a maga egyszerűségében előadandó vagyok, ma is úgy tűnik fel előttem, mint azon határtalan és buzgó honszerelmen kiapadhatlan forrása, mely egész életemen s későbbi összes s összefüggő cselekvéseimen átvonul.

Egy szép nap, a közönséges izgatottság közepette, melyben még oly kétségtelen loyaltásu hazafiak is osztoztak mint atyám, Vörösmarty a hazát s nemzetet lázas ingerültségbe hozott eseményekről beszélt nekem. Magyarázta hazánk közjogának amaz alapelveit, melyeken a felebb érintett kir. rendeletek oly érzékeny sérelmet ejtének. Beszéde lázas hevületbe hozott, s rajongó szellemem egészen felforrott bennem. Fölugrottam a székről s a szoba azon sarkához közeltem, hol a falon Rákóczi Ferencz képe függött, a „hazáért és szabadságért“ fölkel és küzdött hősök utolsójaé, legnagyobbikéé. Leikesültésemben letérdeltem ez előttem szent képek fényével sugárzó arczkép előtt, s ünnepélyes esküt tettem, „hogy életemet a hazának szentelém, s megmenem és megboszolom nemzetemet.“

Vörösmarty mellett állott. Mikor felkeltem, könyves szemmel tekütem rá s megölelt. Ő szerette s megérté gyermekek rajongását, mely az igazság félreismerhetetlen bélyegét viselte magán. Nehány szóval biztatott, hogy eskümet soha se felejtsem el, maradjak hű ahoz, mint Hannibál, mert a karthágói hős hasonlatát ő idézte föl előttem.

Vörösmarty élete végeig gondosan megőrizte e Rákóczi-képet s neje előtt több íz-

ben emlité, hogy halála után vendékeknek szánta azt. De szerencsétlenségére, mint Vörösmarty-né mondja, a költő halála alkalmával, az akkori zavarban, vagy az azt követett költőkötésnél, a kép eltévedt s azóta elő sem került többé.

De az esemény emléket maga Vörösmarty örökítette, és pedig épen azon körteményében, mely legelső jelent meg nyomtatásban. Vörösmarty azon allegorikai költeményében ugyanis, mely összes művei XII-ik kötetében az ifjúkori kísérletek közt e czim alatt áll: *Volt tanítványaimhoz*, de először a Tudományok Gyűjtemény „Szépliteraturai Ajándék“-mellékletében, az 1823-diki, harmadik évfolyamában e czim alatt jelent meg: *Perczel Mór és Miklós volt tanítványaimhoz*. Az *erköles diadala*, — utal ezen eskümre, következő sorokban:

„Kezde nehéz álmán tanakodni. Eszébe jutának Eskei, és azokat szentül tartotta halálig. Ugy élt mint fogadta, Erkölcöt véve vezérül; S a mi nagy és jó volt kebelében: az édes anyának Drága hazájának szentelte s az emberi nemek.“

Nem tartózkodom mondani, hogy ha sikereim sokkal alulmaradtak is ohajtásaimon, de azon nyugodt öntudatom van, hogy 12 éves koromban tett ünnepélyes esküimnek megfelelni, teljes erőm szerint igyekeztem legalább. S e tekintetben sem feledékenység, sem restség, sem gonosz szándék vadólv tudata nem gyötíri lelkeket. Életem s működésem ideje alatt két mozzanatot jölhölhetek, mely a hazát megmentette: az 1848-ki törvényhozási reformot, és a honvédelmi háborúnak 1849-ik tavaszi dicsőséges hadjárát. Mindkettőben tevékeny, mondhatnám tetemes részem volt. Amabban, éveken keresztül lankadatlan lelkesedéssel hirdett és vitatott eszméim jutttak diadalra, s bár tudom, hogy ama nagy átalakulás nem lehetett egy ember — hanem sok, sőt az egész nemzet műve, — büszkén érzem, hogy abban részem volt. A honvédelmi harczban sem fogja részemet senki elvitatni tőlem. S hogy honszerelmemet és a hűséget, mint Hannibál, a származékban is megőriztem — arról öntudatom tesz tanuságot.

Az egyiptomi nők életéből.

Bármennyit irtak utazók és nem utazók Kelet nő-életéről, az ezt borító rejtélyesség, mysticizmus — mely még korán sincs végkép szétoszlatva s tán nem is lesz még sokáig — fenntartja azt az érdeket, melylyel e tárgy iránt az egész nyuqat viseltek. Ez érdeknek ohajtunk hódolni mi is, midőn egy keleti utazó, Gantz után — ki a czirkunkhoz tartozó szép képeket is készíttette — egyet-mást közlünk az afrikai mohamedán nőleletből.

Leirhatatlanak mondja Gantz a hatást, melyet rá Kairo, a farak földének e régi fővárosa gyakorolt: minaretjeinek hegyes csúcsaival, kiabáló muezzineivel, lö-, számár-és teve-karavánáival, óriási eperfaival és gyönyörű vidékével, melyen számtalan bivaly, ló, juh, számár, kecske és teve legelész és csakugy hemzseg a sok pelikán, flamingó és ibis, a régieknek szent madara.

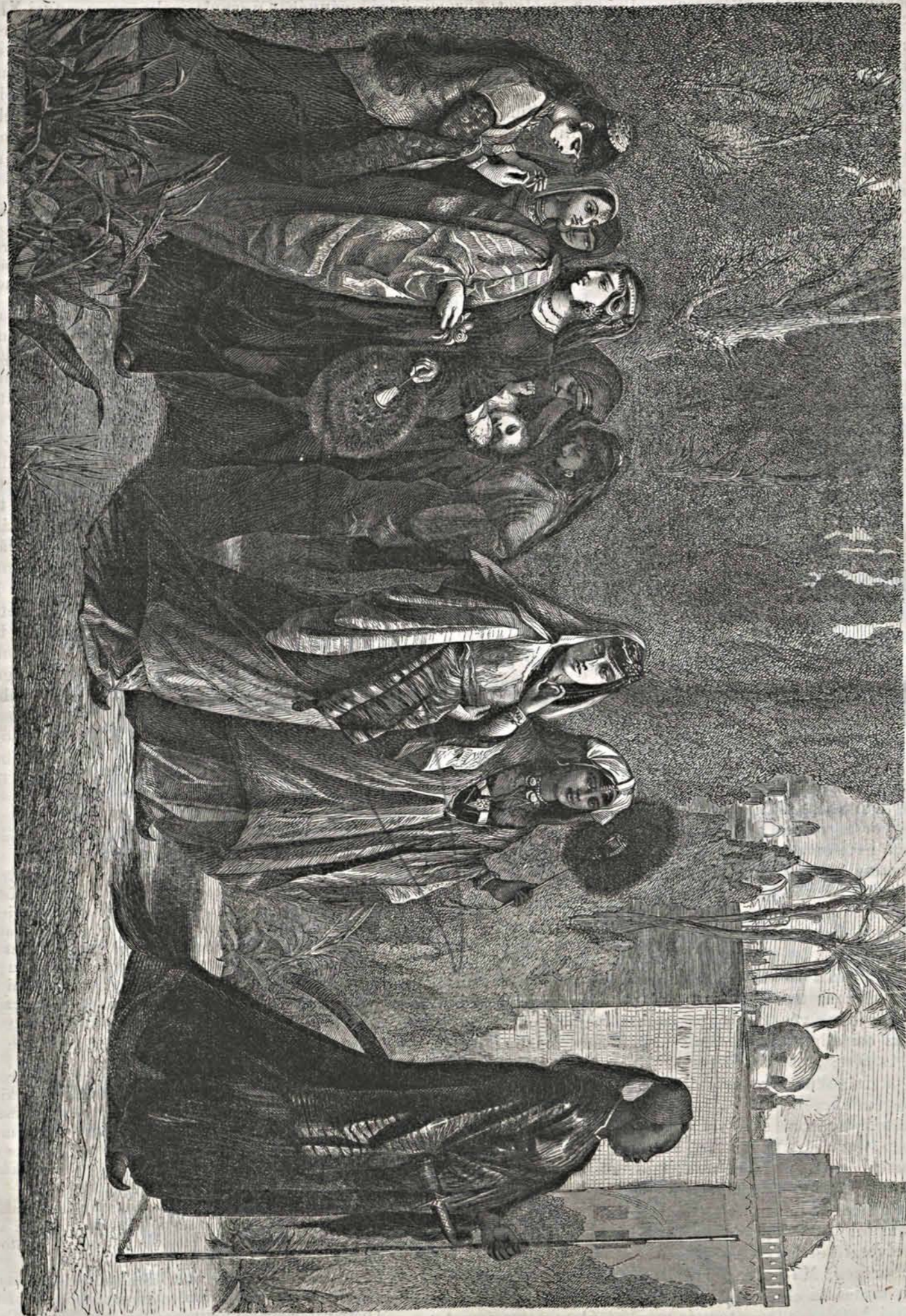
Mindjárt első kirándulásának alkalmával találkozott Gantz néhány sétáló nőosporttal és alkalommal ösmertetett meg bennünket Egyiptom nővilága körében tett tapasztalataival.

A sétáló nők előtt rendszeren méltóság-teljes lépdel egy-egy kövér, érdemes emuch, hosszú nád-botjával, melylyel a kiváncsiakat mindkét oldalán távol szokta tartani. A keleti férfiak általában annyi tisztelettel viseltnék mások feleségei iránt, hogy ezekre sétálás közben, ha még oly mélyen le volnának is fátyolozva, nem pillantának. Nem így az európai, kinek kiváncsiága gyakran a maga hátrára idézi a felügyelő emuch nád-pál-czáját. Kelet fiainak e szemérmessége különben csak vallási tanaisk, elveik határtalan tiszteletén alapszik.

E vallási fanatizmus általában vérokben van már a keletieknek, nemesak a férfiaknak, hanem a nőknek is. Erre nézve Gantz több példát hoz föl

s mi is megemlíthetünk egyet. Az eset következő: Diebitsch porosz mérnök által, kit Ismael pasa, az alkirály hit Egyiptomba, építtetett magának Kairóban nemrég egy gazdag, zsidóból kereszttyéné lett tőzsér egy pompás, fényes palotát. Ez később még egy kereszttyén kézen keresztül az igazhitű Mohamed bey birtokába került. A mint a bey be akart hurcolkodni új házába, feleségei közt valóóságos forradalom tört ki. Ők semmi áron sem akartak egy kereszttyén által épített és építtetett

összefüggés szentesít sok oly dolgot, melyek előttünk, európaiak előtt, a legvisszataszítóbbak. Ilyenek mindenekelőtt az eunuchok, a kik első sorban képviselik a mohamedán fanatizmust. Mint az asszonyok védői kü önös tiszteletben állanak már, melyet ők méltóságos tartózkodásuk, vallásos maguk viselete, a mosék gyakori látogatása és a szertartások szoros megtartása által nagyon tudnak fokozni. Mint nálunk a papoknak, úgy ott nekik eszókolgatnak rendesen kezét az utcákon.

Egyiptomi nők selymje, Kairóban

dóba s megvesztegette az eunuchot, hogy férje távollétében bocsátgassa be hozzá szeretőjét. Az eunuch nagy jutalmat várt a fontos titokból s fölfedezte urának a dolgot. Ez együtt érte a szeretőkét. A vízfordó sápadtan és remegve hurcoltatott elő s a divánon kellett helyet foglalnia, míg a hűtelen asszony arra kényszerítetett, hogy félajult kedvesének kávécsészét, csibukot és vizet nyújtson, a mibe ez kezét és lábát megmossa. De az ünnepélyes lakomázás rettenetes véget ért. A pasa hajánál fogva megragadta az asszonyt, egy kardcsapással levágta halvány fejét s odadobta a vízfordó lábaihoz. „Te feleségemet akartad; ne, most a tiéd!” mondá. A hullá azután a fejjel együtt egy zsákba kötöttetett s a halálfélelmek közt remegő vízfordónak hátára vetetett, kinek azt a Nilus hullámai közé kellett dobnia.

Ez esemény híre csakhamar elhatott a város lakosságának minden rétegébe. Lélektani tény, hogy efféle vérlázító háremtörténetek szörnyű varázsa hevesebb természetekre még ösztönzőleg hat. A nők azonban minden vigyázat daczára is, kiszabadulhatnak olykor a háremből, különösen fürdés alkalmával. A fürdőbe ugyanis az egy férjet uraló nők mindnyájan együtt mennek egy eunuch kíséretében, ki az ajtó előtt kívül telepszik le s egyik pipát a másik után szíva ki, várja az asszonyok visszatérését. Ez gyakran nagyon sokára történik, mert a fürdőben feseznek, csibukoznak, kávét isznak és cizizomázzák magukat. Ilyen alkalmakkor egy-egy más öltönyt vesz magára, mint a rendes, a kimozdított anélkül, hogy az ajtóban pipázó ozerberber ráösmerne. Odabenn ismét magára veszi ruháit s a többiekkel együtt hazamegy.

Közelebből ösmerkedett meg utazónk a keleti nőélettel egy nyugati hölgy által. Ez Tinne Alexine, fiatal hollandi utazónő volt, kivel ő ugyancsak Kairóban találkozott. E hölgy csupán utazási szenvedélyből behatolt Afrika legbensejébe s összejárta a Gazella folyó legveszélyesebb vidékeit. Egyik kísérelése, anyja, nagynénje, két szobaleánya áldozatul estek a gyilkos éghajlatnak s ő csak másodmagával tért vissza.

E kalandos kisasszonyt, kit utaztatásban a szerencsének mindenütt a szultán leányának tartottak — meglátogatta Gentz ó-kairói lakásán. Egy romalaku, tekervényes ház volt ez, melybe a Harun-al-Rasid idejéből történeteket könnyen bele lehetett képzelni. Az udvaron mindenfelé majmok ugráltak, kutyák vonítottak s szudani szolgák és szolganők sütkéreztek a napon.

A szép, magas, szőke utazónő bevezette látogatóját, minden részében gazellabőrökkel ékesített lakásának szalonjába: egy hajdani hárem főhelyiségébe. A szobának három oldalon volt három nagy ablakja; de az ezeken betörő világosságot elhomályosította azon díszes falfaragvány, mely mindegyik ablakban alkalmazva volt és azt okozá, hogy az egykor e helyen lakó asszonyok kitekintgethettek ugyan, de őket nem láthatta senki.

A három személyzetéhez tartoznak az unor

kivül a rabnők és szolgák is, kiknek száma majd több, majd kevesebb a háremtulajdonos gazdagságához képest. Ezek a legkülönbözőbb nemzetek tagjai. Tinne kisasszonyt is, mint valami keleti hölgyet, számos rabnő vette körül, s oly sokféle, a milyeneket ritka egyiptomi háremben találni. Még pedig ezeket Tinne kisasszony nem is úgy vette, hanem olyan helyeken, a hol hossz szasabb ideig tartózkodott, önkénynt csatlakoztak hozzá. A naiv, fiatal szépsegek egyre mutogatták nekem karjaikat és melleiket, hogy megosudáltassák az oda tütövirozott kigyókat, skorpiókat és krokodilokat. Egy csinos gallas leánya Afrika legszebb fajából, oly magasan hordta köztük a fejét, mint valami királynő; ez később megbetegedett, mert az éghajlat még itt is igen hideg volt neki.

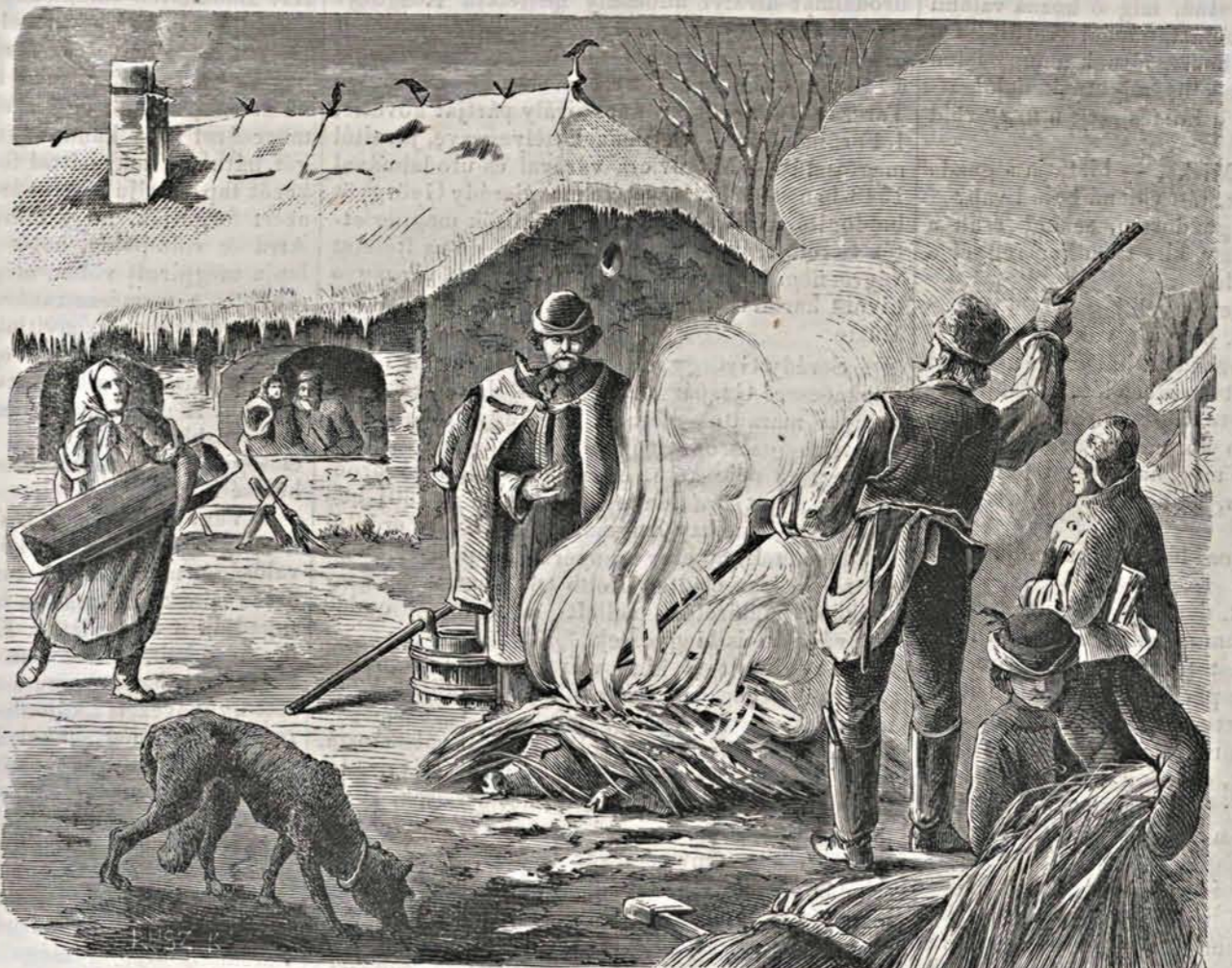
Tinne kisasszony is abban a véleményben van, hogy a keleti nők igen távol vannak attól, hogysem férjeik és uraik előtt reszkessenek. Összehasonlítva kelet nőinek állapotát a nyugatéival, kétségtelen, hogy mind fény, mind árny ide

is, oda is jut. A keleti férjek megosztják nejeikkel állásuk tisztességét, életüket, vagyonukat, lakásukat; gondot viselnek rájuk s biztosak ezek még azon esetben is, ha férjök politikai vétségbe keverednek. Ugyanazon nevelést nyerik, a mit a férfiak s csak oly önállóan, vagy még tán önállóan mennek férjhez, mint a nyugati nők. Vagyonuk nem lesz a férj tulajdonává; sőt ellenkezőleg ennek vagyona részben, mint kiházás, melyet nem a leány szülői adnak, ennek birtokába jut s így a nő majdnem teljesen független nyel. Egészen szabadon rendelkezik saját vagyona felett és nem kezébe adódik férje adósságaiért. A férj halála után pedig még ennek vagyonából is jelentékeny részt kap s tisztelt állást foglal. Mindezek oly körülmények, melyek kelet hölgyvilágának helyzetét csak olyannak, sőt sok tekintetben jobbnak tüntetik föl, mint a nyugatiaké. Különben ők korántsem tartják magukat boldogtalanoknak és nyugati testvéreik szabadabb helyzetét épen nem irigylik.

Képek a hazai népeletről.

I. Falusi disznótör.

Mihelyt elmúlt Erzsébet napja, beállottak a hidegek: azonnal elkezdődik a disznó-ölés. — A

Képek a hazai népeletről. I. Disznó-perzselés. — (Greguss János rajza.)

házbeliék közül apraja nagya, három-négy órákor már talpon van; a férfiak köszörülék a késeket; a nők lótnak-futnak, a szolgáló most dugta be az utolsó dugatot a kemenczébe, a gazdasszony a menyecskevel együtt hordja ki a kamrából a tegnapi este csinált rétest, alig várják, hogy kiszüljön; az

mondja is egyre: „hurkát eszünk estére, hurkát eszünk estére!” ezáltal fejezi ki örömeiben mindazt, mit a mai naptól vár.

Éles már mind a kés, mind a bárd. Gazduram behozza a pálinkás butyellát, a böllérok isznak, egyet-kettőt falnak utána, avval mennek az udvarra, az ölből kieresztik a disznót. Nemsokára van sikoltás meg sikoltás, a gyermekek beszaladnak, s csak midőn lobog már rajta a láng, merik kiütni az orrukat. A nagyobb fiú öllel hordja a tűzre a szalmát, Marci pedig, az iskolás, melegszik a lobogó lángnál; ott a kőny a hó alatt, de ahogy sem akar haladni az iskola felé, olyan jó volna otthon maradni, ha megengedné az apja, hisz ma disznót öltek náluk, — hja most eszébe se jut, hogy sietni kéne, pedig ha elkésik, nem állók jót érte, hogy rekt uram föl nem fenekeli. A bojszi kutya is ott serte-peretél a perzselők körül, nyalja a vért, s az elhányt disznóköröm után csóválja a farkát. A varjak pedig lerakodtak a háztetőn a kalodára, ők is várják a konzot.

Meg van perzselve s tisztítva a disznó; az igaz, itt-ott kirepedt a bőre, más helyt meg rajta maradt a szőr, hanem: Isten néki! ha szőrös, Majd mögöszli a bérés.

azután felszedik s behordják a háza. A férfiak egész nap a hússal, kolbászzsal, szalonnával bajlódznak, az asszonyoknak pedig a beltisztítás és a hurka-töltés, meg a sütés, főzés ad dolgot, úgy hogy öreg este van, kivált ha kevesen vannak rá, mikorára elvégzik a dolgot.

Egész nyáron át a szegény ember is zsöndít, ha többet nem, legalább egy malaczoskát, hogy legyen egy kis nyálazó télire; a módosabb pedig tíz-tizenöt disznót is öl.

Egyik úgy mint a másik, ha megöli, disznótort csap, meghijja rá az ösmerősöket, szomszédokat s jó barátot; a világról sem állna meg, inkább elbujdoskodik a föld hátról, minthogy azt mondják róla: „azt biz a szomszéd kutya se tudta meg!” Kitesz mindegyik magáért; nem sajnálja, a mi szegénységétől telik.

Délben csak egy kis keménymagos vagy riskása-levest és a disznó fejét főzik meg papri-

Makovieza váromjai. (Sáros megyében) — Greguss János rajza.

apróság a meleg kemence mellett a kuczkóban zsiholog, mindegyik arca oly vidám, oly mosolygó, örülnek, hisz ma disznótör lesz; a legkisebbik is, az a kis szőke lány, most nem a bubával gondol, — ott heverhet ma a Dóciné ládájában (az ágy alatt), most egészen más foglalkoztatja, — de

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

— *(Pálk Albert mellszobrának)* kis mintáját Izsó Miklós jeles szobrászunk már elkészítette. Bátoran mondhatjuk, hogy mind hasonlóság, mind művészi kivétel tekintetében sikerült mű. Izsó jelenleg már a nagy mellszobron dolgozik, mely lapunk egykori felelhetlen szerkesztőjének sirját fogja díszíteni. Mihelyt a szobor készen lesz, sietni fogunk azt rajzban bemutatni olvasóinknak, kik közt tán egy sincs, ki adományával ez emlékszóbor létesítéséhez ne járult volna. A művész kis mintájáról több gipsz-öntvényt küldött Pestre, melyre megrendeléseket 5 forinttal Eggenberger könyvkereskedés, ugy szintén lapunk szerkesztősége is elfogad.

— *(A népiszkola könyvtár)* első füzeté megjelent „Téli Esték” címmel, tartalmazva elbeszéléseket, verseket, tanulmányok közleményeket. Vannak benne közlemények Szalay László, Arany János, Gyulai Pál, Szász Károly, Kerekes József, Szilágyi Sándor, Arany László, Réthi Lajos, Vas Gereben, Girókuti P. Ferenc stb. iróinktól. E vállalat évenként 60 ívet fog adni 2 ft. előfizetési árárt. A jelenlegi vegyes olvasmányokat természetesen olvassmányok fogják követni, — azokat egy harmadik füzetben magyar történelmi képek a legkiválóbb íróktól, — a többi füzetben is mind érdekes és tanulságos dolgok.

— *(„Kereskedelmi levelezés”)* cím alatt még 1866-ban indult meg Machik József műgyegetani tanár hasznos munkájának kiadása, s egy pár hét alatt be lesz fejezve. Eddig három füzet jelent meg belőle, hátra van még az utolsó, negyedik. A munka 35 lapon az elméleti szabályokat foglalja magában, azután következik — a mi fő- és leghasznosabb tartalma — a kereskedelmi műszótár és phraseologia, német-magyar nyelven. Figyelmeztetjük e munkára különösen tanulni vágyó kereskedő s iparos ifjúságunkat. Az egész munka ára 2 ft. Kiadója Kugler.

— *(A „Regelő”)* című folyóirat az évi első füzeté megjelent. Ez alkalommal megemlítjük, hogy ez egészen összeállított folyóirat a külföld legérdekesebb, u. n. sensation-regényeit közli élvezhető fordításokban. A mult év végén pl. Collins Wilkie érdekesített regényét a *Névtelen* (No name) közzölte. Egy évi folyam, 24 füzet ára 6 ft. A szövegen kívül évenként egy értékes műmelletket is ad; a mult évre pl. Thán Mór jeles festésünk eredetije után egy honvédelmet.

— *(„Kossuth a magyar nép szívében és költészetében”)* cím alatt 140 lapra terjedő csinos kiállítású füzet jelent meg, mely a Kossuthra vonatkozó részint irodalmi, részint népi költeményeket lehető teljességgel állítja össze. A népiesek közül legsikerültebb azon ismeretes kis dal, mely még 1848-ban keletkezett Bars vidékén s így hangzik:

Kossuth Lajos azt izente:
Elfogott a regimentje,
Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni
Éljen a hazá!

Esik eső karikára,
Kossuth Lajos kalapjára,
Valahány esz esik rája,
Annny áldás szálljon rája!
Éljen a hazá!

— *(Az Eggenberger-féle könyvkereskedést)* jövő február hótól kezdve Hoffmann A. és Molnár J. urak fogják vezetni. Hoffmann A. ur ugyanis, ki már 1865 óta tulajdonosa e kereskedésnek, most Molnár urat társul fogadta, hogy ezen 14 év óta a magyar könyvkereskedés mezején működő férfival egyestül annál sikeresebben folytassa a híres cégtel, mely ez idén fennállása száz éves jubileumát fogja ünnepelni.

— *(„Köbor vadkan a kert alatt”)* e sajtóságos címmel egy füzetke küldetett be hozzánk, a melynek törekvése a polgári házasság behozása ellen igazolni. „Hú szándék, vesztett erő.” — A mit az európai emberiség irányadó része feltétlenül helyesnek ítél, az ellen bizony hasztalan írkal N. U. Dr. S. M. p. k. ur.

— *(A „Nepnevelők Lapja”)* Márki József szerkesztése mellett ismét megindult. E lap herkenkt egyszerű, szerdán jelenik meg, s nem tévesztendő össze a kormány által kiadandó „Néptanítók Lapja”-val, mely februártól kezdve szombatonként fog megjelenni. Márki lapjának előfizetési ára féltre 1 ft. 50 kr., évnegyedre 80 kr.

— *(Majthényi Flórától)* „Elégük” kis fiamhoz” cz. versfüzet jelent meg és küldetett be szerkesztőségünkhez.

— *(Az új drámaíró bizottság)* — Szigligeti dramaturg elnöke alatt: Gyulai Pál, Vadnai Károly, Szigeti József és Tóth József — f. hó 20-án tartá alakuló gyűlését a nemzeti színháznál. Állandó elnökül Szigliget, jegyzőül Vadnait kérték föl.

Egyház és iskola.

— *(Egy családosi pesti altanító évi kimutatása.)* Bevétel: Évi díj 300 ft., lakbér 50 ft. Összesen 350 ft. és egy öl fa.

Kiadások: Egy pinze-szoba 100 ft., lábbeli saját számára 10 ft., ruhafoltozás 10 ft., adó s különféle hivatalos adakozások 15 ft., kivilágítás a téli havakban 5 ft., szappan s vízfordás 10 ft. Összesen 150 ft. — (Móság-díj nem fizet az altanító, mivel neje maga mossa a fehéreműt.)

Maradék: 200 ft. egész évre; tehát 16 ft. 33²/₃ kr. egy óra; tehát 54²/₃ kr. egy napra. Részletes felhasználása: Reggeli: kenyér 10 kr.; déli-ebéd: kenyér 10 kr., burgonya 10 kr.; esteli: kenyér 10 kr. Összeg: 40 kr. az egész család táplálására.

Marad naponta 14¹/₁₀₀ kr. a család ruházatára, a gyermekek oktatására, nevelésére, a tanító saját művelődésére, mulatságára, rendkívüli eseményekre, tinta, toll, papír megszerzésére stb. stb.

A marhabús rendes ára 26 kr.; érthető, hogy az altanító családja a jó leves luxusát nem ismeri. Rendkívüli körülmények nem léteznek, tehát drágaság-pótlékra nem számíthatnak az altanítók. Pénz a városi pénztárakban nincs, tehát az évi díj fölébbemelésére nem számíthatni. — Egyéb kilátás nincs az altanítónak, tehát jó kedvére nem számíthatni. Könnyű szive az altanítónak nincs, tehát tetterős működésére nem számíthatni. Tetterős működés nincs, tehát jó népvédelemre nem számíthatni. — (Beküldetett.)

— *(Tanodai értesítés.)* A pesti ágost. hitv. evang. gymnasiumban az első félévi szigorlatok f. jan. 25-én kezdődnek, s febr. 1-jével végződnek, mindenkor d. e. 9—12, d. u. 2—4 óráig. — A magántanulók febr. 3-án (hétfőn) d. e. 8. s d. u. 2 órakor kötelesek megvizsgálás végett jelentkezni. — *(Az erdélyi kath. gyűlés)* febr. 9-kén fog megnyitni K.-Fehérvárot.

Közintézetek, egyletek.

— *(A m. t. akadémia új alapszabályai tervezésével)* megbízott bizottság, munkálataival elkészült s az a legközelebbi őszes ülésben elő fog terjesztetni. E munkálat megváltoztatja az igazgató tanács mostani szerkezetét (a mi az akadémiának egyik fő baja); de az igazgató tanács jelenlegi tagjaihoz hozzá nem nyúl s illetlenül meghagyja őket hatáskörükben. A rendes tagok évi fizetését eltörli, s e helyett ülés-pénzeket hoz be; de azon rendes tagoknak, kik jelenleg fizetésben állanak, esonkitalanul meghagyja fizetésüket. A reformok, melyeket javasol, mind csak az akadémiai czélok biztosabb elérhetésére irányozvák, az akadémiát közvetlenebb érintkezésbe hozzák az léttel s egyéb tudományos intézeteinkkel, s általában szabadalveit. Az osztályok száma háromban van megállapítva, s minden osztálynak kegyes intenzív-elnök s osztály-titkára; ezek felett, az összes akadémia élén az elnök s másod-elnök, s a központi összes ügyek intézésére a főtitkár. A levelező tagoknak az osztályokban szavazatuk is lesz. A pénztárnok helyébe az igazgató lép, s az akadémia pénzeinek kezelése valamelyik hazai pénzintézetre lesz bízva stb. Így írja a „P. Napló.”

— *(Az erdélyi muzeum-egylet)* rendes évi közgyűlése febr. 17-ik és 18-ik napján fog megtartatni.

— *(A hazai fejjintézetek)* megvizsgálására kiküldött tanácsos utjából vissza érkezett. Ez utban a m.-nostrai s a váci fejjintézeteket vizsgálta meg, s mint értesültünk számos vizsálás és hiánynak jött nyombá. Általában fejjintézetek

gyökeres reformokat igényelnek. Nemsokára ez osztály szervezésére is sor kerül.

— *(A budai papírgyártársaság)* miután azon nehézségek, melyek a gyártáshoz szükséges viz-mennyiség előállítására nézve fennforogtak — ellönnek osztatva, véglegesen megalakult s a részvényesek már 250,000 fto alá is irtak. E kedvező eredmény leginkább azon körülménynek köszönhető, hogy a társaság rendelkezésre álló viz, a mult napokban eszközölt vegyteni művelet folytán, alkalmasnak bizonyult a legjobb minőségű papír előállítására is. Az alapszabályok kidolgozása s a szükséges technikai előmunkálatok megtertele végett választmány küldetett ki. A budai dunaparton fekvő Brunner-féle telket szakdolgoznak megvásárolni, mi ha megtörtént, — az építkezést azonnal megkezdik.

— *(A budapesti lánchíd)* jövedelmezett: decz. 1865-ben 46,224.18, 1866-ban 41,499.75¹/₂, 1867-ben 42,963.14¹/₂. jan. — nov.-ben 1865-ben 414,773.38, 1866. 441,268.82, 1867. 489,621.70 Összesen: 1865. 460,997.56, 1866. 482,768.57¹/₂ 1867-ben. 532,844.84¹/₂.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— *(Pest-város)* megkötötte a szerződést Zeigmond Vilmos mérnökkel egy ártézi kút készítésére a városigletben. Jutalomul Zeigmondnak 20000 fr. van ígérve. Két év alatt kötele egészen elkészíteni.

— *(A kölcsönös biztosítás)* eszméje örvendés haladást tesz nálunk is. Január 19-én a város-ház nagy teremében egy kölcsönös városi biztosító-egylet alakítása érdekében értekezlet tartott, mely az alapszabályok kidolgozása, a biztosítási feltételek és egyéb számténeli munkálatok elkészítése végett egy 7 tagu bizottságot küldött ki.

— *(Temesvárott)* a húsrészabást eltörölték; a húsmérés ezután teljesen át lesz adva a szabad versenynek. A minőség tekintetében ellenörködni fog a hatóság.

— *(Vásár-engedély.)* Somogy megyebeli Babocsa mezővárosának csütörtök napon tartandó heti vásár engedélyeztetett.

Mi újság?

— *(A lipótvárosi bazilika)* kupolája f. hó 22-kén délután összeomlott. Az összeomlásnak fő oka valószínűleg azon pilléreknek gyengesége volt, melyeken az egész kupola terhe nyugodott, és melyek csak kívülől építettek szilárd anyagból, belsejük mindenféle lim-lommal tömötet tele. Már december hóban mutatkoztak repedések, de a megvizsgálásra kiküldött bizottság oda nyilatkozott, hogy ezek az építményt nem veszélyeztetik. Január 7-kén azonban már igen veszélyes repedések mutatkoztak, — elhárítására azonban semmi lépések sem tettek. Így előre volt várható e szerencsétlenség, melyet az e napokban uralkodott nagy szelek végre meg is hoztak. Emberélet nem esett áldozatul.

— *(A magyar delegáció)* elnökévé Somssich Pál, jegyzőül Horváth Lajos választott. Hivatalos irataiban a delegáció így fogja nevezni magát. „A közösügyek elintézésére kiküldött bizottság.”

— *(A magyar delegáció)* tisztelgése alkalmával, a király Perczel Mórt, kitüntetett figyelemre méltatá. „Örülök, hogy láthatom!” — mondá a király. — „Fogadja Felsőged hódolatomat és köszönetemet!” — válaszolt a megszólított. — „Remélem” — folytatta a király — szerencsésen fognak munkálodni!” „Iparkodni fogunk Felsőged kegyes intenzív-elnök eleget tenni!” felelt Perczel.

— *(Kossuth és Perczel)* a szolnoki kaszinó tiszteletbeli tagokká választotta.

— *(Gr. Teleki Miksa.)* a lelkes főúr, kinek nevét gyakran olvashatjuk, még pedig tekintélyes összegek kisérteében, a közügyekért áldozók között, közelebből 1000 forintot küldött a „Hon” szerkesztőségéhez, kiosztani szükölködő honvédek közt.

— *(Erdélyi János.)* mint a „Föv. L.” írja, leköszönt a s.-pataki tanári pályáról s fővárosunkba fog jöni. A pataki anyaiskola sokat vesz utban ez által, de az irodalmi körök a központban épen annyit nyerne.

— *(Kövétválasztás.)* Nagy-Váradon Tokody Ágoston, a balközép hive választatot képviselővé

— *(Pulszky Ferenc régiség-kiállítás)* a napokban nyitattott meg az akadémiai palota egyik termében. E ritka becű műredek- és régiség-gyűjteményről Henszlmann Imre részletes ismertetést adván, elmondja, hogy azt Fejérváry Gábor alapította mintegy negyven év előtt, s Böhm D. jeles régésszel karöltve szaporítá hosszú időn át, 1851-ben bekövetkezett haláláig; ekkor örököséhez Pulszkyhoz Angliába került a gyűjtemény, a melyet aztán Pulszky is sok nevezetes darabbal gyarapított. Henszlmann 1853-ban, Pulszkyknak Amerikában mulatása alatt, e műkinceseket Londonban kiállította, s ez ott általános feltűnés tárgya lett, miután minden ismert magángyűjtemények közt bizonyosan és metszett kövekben legzadagabb. Még most is 15 év után ohajukat nyilvánítják az angolok e műkincesek birtokába juthatni; de az ismertetővel együtt mi is azt kívánjuk, hogy nemzeti muzeumunkban foglaljanak azok helyet. — Ez érdekes kiállítás megtekintését annál inkább ajánljuk, mert a bevétel jötkönyv czélra: az irói segélyegylet javára van felajánva. Látható: naponta d. e. 10—3 óráig. Csütörtökön Henszlmann tart magyarázó felolvasást.

— *(Közösvánt)* rendkívüli érdekltség uralkodott folyóvást a követválasztás iránt. Mindhárom párt konferenciázik, szónokol, buzdít. A balközép értekezlet Tisza László vezette; tele volt a vígadó-terem. A jobb oldal értekezletén is tele volt. A szélső bal értekezletén is számosan voltak. — Elhatározták, hogy a Ghoicy-Tisza-párt csak egy nem kell nekik, mint a többség.

— *(Zombory Gusztáv)* urtól, a nagy-rőcei harangra vonatkozólag nyilatkozatot vettünk, melyben köszönetét nyilvánítja Rómer Flóris jeles archaeológus helyreigazításáért; de maga igazolásra kijelenti, hogy ama téves adatokat nem saját észleletéből, hanem az 1783-ban Windisch szerkesztése alatt megjelent „Ungarisches Magazin” III. kötetének 271 s következő lapjairól vette; melyek, tudtára, mindeddig megozafolva nem levén, nem tartotta helytelennek azok közlését, avagy csak azon ötlethel sem, hogy ha netalán tévesek, megozafolassanak.

— *(Ajándék külföldre.)* Magyar hölgyek értékes billikomot küldtek Reitzenstein szász tbnoknak, ki 1866-ban a sebesült magyar katonákat ápolásban és vigasztalásban részesítette. A szász tbnok meglelt sorokban köszönte meg a szives meglemezt.

— *(A selmezbányai tanuló-ifjúság)* a honvédelmi 229 fr. 27 kr. ment.

— *(Zalamegyéből)* azt irták egyik pesti napilapnak, hogy Pusztaszent-Lászlón Deák Ferenc sógora, Oszterhauer József udvarára f. hó 5-kén este öt feyveres rabló tört be s garázdálkodott. E tudósítás helyreigazítására a „P. Napló.” Oszterhauer Józsefnek Deák Ferenchez intézett következő levelét közli: „Folyó hó 5-kén este bezentek hozzám Tarabó nevezett juhászom által, hogy heten vannak, küldjék nekik pénzt. Tarabóhoz csak egy ment be, s annak azon kérdésre: hogy a többi hol van? az egy azt felelte: Itt szanaszét! En tizenöt forintot küldöttem ki, ezt künn az akolnál az egy Tarabótól átvette, megköszönte és eltűnt. Másnap azonban elfogták őt Zala-Egerszegben, s mint vallomásából kitűnt, hogy pusztai gazdám, kit jövrőre nem fogadtam meg élhetetlenség miatt, volt ez egynek nemesak kontatója, hanem utmatója is. Ezt azért írom meg neked, hogy ha valami vakhírt hallanál, ne aggódjál rajtam; mert több nem történt.”

— *(A katonatiszteltek)* mint hallani, engedélyt kapnak polgári ruha viselésére szolgálaton kívül.

— *(Níváltatásokok.)* Grosch György Harmas-ára, Schlattauer István Kálnoki-ra változtatnak neveiket.

— *(Szász-Régenben)* a piacon egy disznó fölhasított egy öt éves fiúcsak és soká hurezolta. A fiu szörnyet halt.

— *(Boszúból eredt gyilkosság.)* Tarján községben f. hó 6-án egy ittas román tért be az ottani korcsmárhoz és bort kért tőle. A korcsmáros látván a jöttek ittas állapotát — nem adott bort neki, hanem oda utasítá, hol az előtt iddógált. Erre a jött látszólag belenyugvással távozott a szobából, de a konyha sarkában lesbe állt, s midőn a korcsmáros semmit nem sejtve a konyhán keresztül ment — a román böszülten előugrott s egy késsel a korcsmáros gyomrát ketté hasítá úgy, hogy belrésze rögtön kifordult s a gyorsan megérkezett orvos már semmi segélyre sem lehetett, mert pár percz mulva megszünt élni.

— *(Gyilkosságok.)* Medgyesről kapott tudósítás szerint ott a napokban kettős gyilkosság folyt le; egy öreg asszony szolgálójával esett áldozatul. Továbbá csaknem az esettel egyidőben, midőn a nagy hó miatt a közlekedés teljesen fennakadt, rohantak meg a rablók egy Szászváros és Szászsebes közt levő vendéglőt, hol csak a nő levén otthon, ettől pénze előadását követelték; segítségért kezdett kiáltozni, a rablók gyermekei megölésével fenyegették, a szegény asszony azonban ezt csak pusztá fenyegetésnek vélvén, tovább is sikoltozott; mire egyik gyermekének fejét láta lábái elé gördülni. — E perczben hajtatóit el a fogadó előtt egy Varsay nevű földbírtokos, ki a lárásra szerkeret megállítá, s koc-síját a zaj okának kipuhatólására küldé, ki a zsiányok, a mint a szobába lépett agyonütöttek; erre maga a gazda szállott le ketsővősi puskájával szerkeréről, s sietett a mészárlás színhelyére; a rablók öt is megátadták, hanem végül is egyiket lelővén, sikerült a többit megszalasztania.

— *(Felszólítás.)* A jelen országgyűlésnek 1865-ben történt megnyitása után annak minden tagja tudvalevőleg, az irói segélyegylet elnökei által tisztelettel felkértezt: magukat a Schrecker-féle műteremben lefnyképeztetni; mely felkérésnek engedve, nagyobbrészt azonnal le is vették magukat. Mintán pedig ez alumnak, mely az ország történetének egyik legérdekesebb pontjára vonatkozik, még a most folyó országgyűlés berekesztése előtt meg kell jelenie; ohajtanád, hogy ezen albumban mind a két ház tisztelt tagjai lehetőleg teljes számmal megjelenjenek. Ez a felső- és alsóház mindazon tagjai, a kik a nevezett albumban még levőve nincsenek, tisztelettel felkérte nek, hogy mihelyt lehetséges, magukat a nevezett műteremben (bálvány-utca 3. dik szám) lefnyképeztetni méltóttassanak.

— *(A párisi zongorakészítők)* 10,000 frank értékű zongortát küldtek ajándékba Lisztnek. E zongora a világtárlaton is közfigyelmet ébresztett.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

— *(Haldózs.)* B. Apor Lászlár, b. Apor Károly, erdélyi kir. tábla elnök atya, meghalt Bécsben, jan. 16-kán.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 4-ik számához 1868.

Budai népszínház.

A japániai hajmeresztő mutatványán után a népszínház újból visszaszüket rendez kerékgyászába. A főlemt árák, bérletszünetek előadások után végre ismét a szokott árak és bérletek léptek előtérbe. A japáni sok tekintetben érdekes, és a mint mondani szokták, „jut még soha sem látott és hallott” produkcióknak, a mellett hogy a népszínház pénztárat gyarapították, még az hasznuk is volt, hogy a színházi személyzet azallat néhány új darabot betanulhatott. Ezek közül „Kité a 40,000 forint” című vigjáték f. hó 20-án került színe. A darab elég érdekes és élénk, sok benne a komikus jelenet és a szereplők: Timár, Császár és Várhidi valódi kedvelt játszóttak.

Szerkesztői mondanivaló.

— *Paris.* B. L. A párisi magyar egylet mult évi működésének kimutatását jövő számunkban közlendjük. — *A-n.* B-n-ek. Az érdekes kis czikket adni fogjuk. A régebbi ismertetést az öreg templom rajzával kikeressük, talán még megalatálhat lesz. — *Tisza-Füred.* M. B. Előbbi mondanivalónk nem a dalra, hanem a naplóra szólt. Ennek közrebeosztásával nem késünk sokáig, de néhány képpel akarjuk illusztrálni, s ez némi időt vesz igénybe. — *Sáros.* A felsőház rendezése nem oly könnyű szerel *előzetes* dolgot. Egyéb iránti lý kérdések tüzetes megvilátását egyelőre a nagyobb politikai lapokra s magára a törvényhozásra kell bízunk.

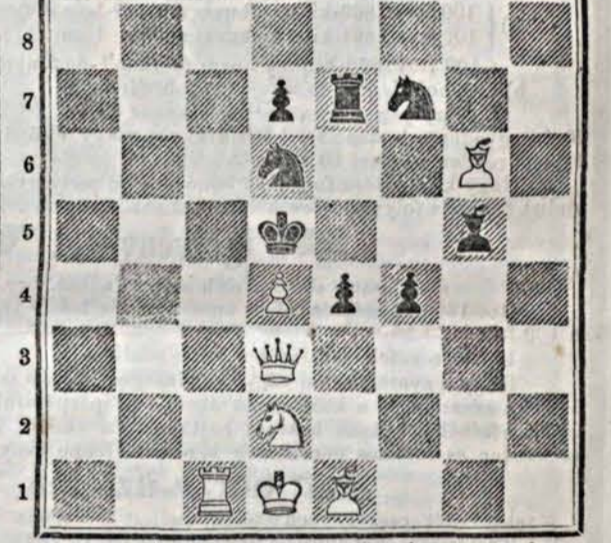
SAKKJÁTÉK.

426-dik sz. f. — Schumofftól.

(Petroff andron emlékre.)

Sötét.

Világos.

Világos indul, s 4-ik lépésre matot mond.

A 420-dik számú feladvány megfejtése. (Zagyva Imrőtől, Debreczenben.)

Világos.	Sötét.	Világos.	Sötét.
1. H04-b5	Vb3-b5:	1. H04-b5	Ff6-g5
2. Vd2-f4†	Kc5-f4†	2. Ff2-d4†	c5-d4:
3. Hc1-e6†mat.		3. Vd2-d4†mat.	

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. — *Küzdő-Eőrsőn:* Gold Samu. — *Pesten:* Rakovszky Aladár. — *A rév-komáromi aggyastán.* — *Jászaiséren:* Galsambos István. — *A pesti sakk-kör.*

A 421-dik számú feladvány megfejtése. (Bayer Kourádtól, Olmützben.)

HIRDETESEK.

FÜRST EDE

bank-, pénzváltó- és sorsjáték-üzlete

ajánlja közbizárat állampapírok, záloglevelek, földterhelmentesítési és elsőbbségi kötelezvények mindennemű részvények, bel- s külföldi sorsjegyek bevásárlása s eladására, arany- s ezüstérmék beváltására, valamint minden a bank s értékpapírok üzletére vonatkozó megbízások teljesítésére, különös figyelmet érdemelnek az általa életbe léptetett

társasjátékok

18 részvevő közt évenkénti részletfizetés mellett 1-8 fjtával a legnagyobb szerű játékelőnyökkel gazdag választékban; e társasjátékok illetőleg vagy az összes bel- s külföldi sorsjegyek vagy 18 egyenlő csoportozatban lehet részvevni. A lefektetés tartama alatt közzéadják s annak beosztásával, az eredeti sorsjegy vagy annak 18-dik része a napi árfolyam szerint kiszámítatik. Azokra nézve pedig kik inkább magdosan akarnak játszani s a mellett maguknak csekély kótsággal egy bizonyos tóket megkariítani akarnak

sorsjegyek bevásárlása

ajánlja rameltó részletfizetésre. - Mindgyárt az első részlet befizetésénél s mindaddig míg a befizetés pontosan folytatattatik, az egész nyeresémet s részletfizetés-bírtokosának tulajdona leend. A sorsjegyek bevásárlása a vevőre bízatik, s a díjak a havonként vagy évenkénti fizetések magassága szerint számítotnak így például:

Table with 2 columns: Amount and Price. Rows include 1500 fts 1860-ki államsorsjegy, 100 fts 1860-ki államsorsjegy, 100 fts 1864 ki államsorsjegy.

Az 50 fts 1864-ki sorsjegy ára a fentebbi árnak felel teszi.

Csoportokban

Table with 2 columns: Group and Price. Rows include 100 fts 1860-ki jegy húzás február 1-én, 100 fts 1864-ki jegy húzás márcz. 1-én.

20 évenkénti részletfizetésre 15 fjtával vagy egy első fizetésnél 15 fjtal, s továbbá 28 havi részletfizetésre 10 fjtával. Nagy kiterjedési forgalmú mindennemű sorsjegyek s értékpapírokat illetőleg alulirt bankház folyvást azon helyzetben van, hogy

igérvényeket

a legutányos feltételek mellett adhat. Így adja el most a 500 fts 1860-ki igérvényeket, húzás február 1-én 7 ft. 50 kr. és 50 kr. bélyeg. 100 fts 1860-ki 10 darab vételnél 1 darab ingyért adatik.

Hogy a nyereséketni vagy kétszáz forintigek névletekre alkalom nyujtat-hassék, azaz hogy a különönmű állam- és iparpapírok fluktuatív emelkedés és esőkénéséből magának hasznót bájthasson a nélkül, hogy érzékeny veszteséget szenvedne és tetemes pénzüsszeg kiadására lenne kénytelen, elváltat alulirt czég

börze-üzletek

teljesítést csekély befizetések mellett késpézn vagy értékpapírokbán. Társasjátékokat s börzei üzletek tervezeteit tartalmazó programok ingyért s bórmentesen küldetnek meg. Társasjátékok s részletfizetési levelek gyűjtői illendő jutalékban részesítetnek. Nemcsak egyes részletjegyek, hanem egész társasági játékok állanak a t. ez közönség rendelkezésére. 2385 (2-3)

Előlegezések

mindennemű értékpapírokra a legkisebb összegtől a legnagyobb összegig, adatnak: Fürst Eduard bankár által Wien, Stephansplatz.

Farsangi cikkekkel,

legujabb párisi és bécsi készítményű báli legyezőket 1 ft. 50 krtól 30 fjtig. Bokréttartókat 80 krtól 10 fjtig, cotillon-érmeket, bársony-, se-lyem-, torz- és jellem-álarczokat, a jelenleg annyira divatos bronze öveket, óvkarikákat, hajdíszeket és boglárokat, válogatott izlésű mell-tűket, füllüggőket, ékszerkészleteket, nyakékeket, karpereceket, inguj-és ingelő-gombokat, nyakkendő-tűket, medaillonokat, óralánczokat, chignon-fésűket, övcsatokat, kalap- és ruhadíszeket, olcsó és legfinomabb utánzótt viasz-gyöngyöket, különönmű diszitó aczélt, ezüst, arany-gyöngy-és csillámokat, mellényekre és női ruhákra való gombokat; legfi-nomabb angol és francia szappanokat, illatszereket, hajkencőseket és ola-jokat, viaszhajkenőcsöket, arany-, ezüst- és gyémánt-hajport, zsebbeli üvegeseket, mosó szivacsokat, mindennemű fésűket, haj, ruha és zseb-beli kefécskéket, kezttyigombolókat, kezttyűtűgátókat, s a pipereasztal többi ilyes kellekeit dús választékban s a legujabb nemekben ajánlják

Kertész és Eisert Pesten,

Dorottya-utca 2. sz., a „Magyar király“ szálloda átellenében. Irásbeli megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Diszes tánczrendek készen levő vagy saját minta szerint rövid idő alatt elkészítetnek. 2382 (1-2)

SCHEBERBERGI NÖVÉNY-ALLOP mell- s tüdőbetegek számára.

továbbá: rekedtség, náthaláz, ingerköhögés, mellszorongás, elnyálkásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, - mindenkor friss minőségben kapható: PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában, - dr. Wagner D. gyógyszerésznél a váci-uton, - Thalmayer A. és társa, - Oszetszky F., - Schirk J., - és Gerhardt A. úrnál. BUDAN: Schwarzmeyer J. gyógyszerész úrnál.

- Aradon: Probst F. J. Aszodon: Sperlagh J. gy. Baján: Kleunautz J. Brassóban: Gyertyányi Fa-bick és Jekelius gysz. Battonyan: Bignio K. Belgradon: Nicolacovic test. Beszterczen: Dietrich és Fleischner. Bonyhádon: Kramolin J. gy. Brassóban: Fabick Ed. Csaktornyan: Káráz A. Csáton: Borsay F. gysz. Debreczenben: Göttl N. gy. Deesen: Krümer S. Dettán: Braunnüller J. gy. Deveserben: Hoffmann B. Eszéken: Kawilowicz gysz. Eperjesen: Zsembery Ign. Ersekujvár: Conlegner Ign. Egerben: Wessely gysz. Eszéken: Thürner fiai és Dessathy gysz. Győrött: Brunner F. Gyulan: Lukács gysz. Haczfeld: Hagelschmidt V. Hatszegeden: Mátyes B. gysz. Ipolyosagon: Mikulsi T. Jánosaháza: Kuna gysz. Jolsván: Maletor gysz. Kaposvárt: Schröder J. gy. Közegen: Strehle gysz. Karolyvárt: Bonich J. Kis-Martonban: Kodolányi gysz. és Spatay A. Kassán: Eschwig E. Késmárk: Gnersich C. és A. Késkemetén: Papp M. Koránsebesen: Weber A. gy. Karolyfővárt: Fischer Ed. gysz. Kolozsvárt: Megay M. C. Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 2328 (5-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható: Legjobbfele

tyukszem-tapasz, Lobry és Parton-tól Utrechtben, a skrofulák s borkütegek sat. gyógyítására. Egy üveg ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa. az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneebergs Kräuter-Allop“ Folgendes:

„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneebergs Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Glognitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarrhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organe ein vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Symparten jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchstuen u. s. w. wegen seiner vorzüglich einhüllenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet.“ Füraktár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél Glognitzban.

A SZÜLEKET ÉRDEKLŐ.

Hosszu időt igénybe vett szorgos tanulmányozásomnak sikerült a gilisztabetegeknek, mely a gyermekek sorából oly tömördek áldozatot ad a sírnak, az általán feltalált „Gilisza-csokoládéban“ tökéletes gyógyszert állítani elő. Használati módja a szöveg gőnyöngén olvasható. Kapható Pesten: Török József gyógtárú s A. Thalmayer és társa kereskedésben, s ezenkívül számos bizonylatokat tartalmazó könyveskönyben jegyzett t. bizom-nyosinnál. Ára egy dbnak 20 kr., nálam helyben 6 db. egy ft. - Megrendelhető posta-utánvétellel az egész birodalomban. Kröczer Ágost s. k. gysz. Tokajban.

Nyilatkozat. Alulirt cs. kir. birodalmi vegyész, támaszkodva a találmány pontos gyógyszerészeti boncolódásának eredményére. Veleményét ezenel kinyilatkoztatja miszerint Kröczer Ágost toki gyógtárú s ur által „Gilisza-csokoládé“ név alatt feltalált és készített gilisza ellenes szövelet erős hatású dacára is, az azt használók egészségére nézve - a meghatározott adagon belől - hosszabb használat mellett is, minden tekintetben teljesen ártalmatlanok. - Bécs, márcz. hó 15. 1867. Kletzinsky V. s. k., cs. kir. birodalmi vegyész

Fehérneműek, csipke, himzetek.

NŐI VASZONNEMŰEK ÉS MENNYASSZONYI készletek.

Rumburgi vászon. Gyermekek vászonneműek. Keresztelő vánkások. Bármely ruha készítés. Zsebkendők. Fátyolok. Fügönyök. Tüersch F.-nél Pesten, váci-utca a „nagy Kristóf“ mellett. Részletes árjegyzék bérmentve.

Titkos 2346 (9-12) betegségek még makacs és tüdült bajokat is úgy korábban, mint magán gyakorlat foly-tán több ezer beteg legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül hogy a beteg hivatalosan vagy életmódjában gatlótának, gyöke-resem, biztosan és gyorsan gyógyít Med. dr. Helffer Vilmos Pest, király-utca 27. sz. Medetz-házban, 1-5 emelet, délelőt 7-9-ig, délután 1-4 óráig. Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kivanatra a gyógy-szerek is megküldetnek.

Pezsgőbor közvetlen Franciaországból behozva, vásmmentesítve, ládákban 6 palackkjával s feljebb a Champagne leghíresebb gyáraiból, u. m. Noët & Chandon a Epernay crémant rosé 2 ft. 50 kr. Napoleon grand via á Ay crémant rosé 2 ft. 50 kr. A fentebbi fajkokból 1/2 palackokob-ban 1 ft. 50 kr. A pénzüsszeg beküldése vagy utánvét mellett alulirtotnál megrendelhető. A pakolás ingyen. 20 palack vétel-nél 5% enged etik. 2289 (13-50) Alexander Floch, in Wien, Ober-Dobling Nr. 28.

SEB-TAPASZ, Mindenkinél különös figyelmébe ajánlatik a Forty orvos-féle atalános SEB-TAPASZ, mely rendkívüli gyógyereje, eldásztó, érlelő s fájdalomat csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztosabb, s egyszerűs mind gyökeres gyógyulást eszközöl különönmű bajokban. - Ily bajok a torokgyula-tás, légszöghurut, bórks, barnás-g-hártyagyhik(Cronp-angina) mindenne-műme, sértések, ha-rapás, szúrás, vágás vagy égés által tá-madható s e b e k, megforozások, da-rázs- vagy méhzu-rások, konok-feké-lyek, zuzatok (con-tusiók) - meglepő gyors fájdalomcsil-lapítással - rögrött daganatok, gumók, tályogok, pokolvar (carbunculus, pustula maligna), megkeményedések genyvedések, vérlelések, minden mirigybetegségek, gö-vélyes fekélyek, fagydaganat, ujféreg, koromérég, vadus, tagarivacs, coantszú, kifözött és megrándulások, helyi esz, továbbá a szülés folytán többfélekéfént és esek, fájós fekélyezett vagy már genes női mell. - Sok nő már csirában volt emlőráktól, - a kulcsban elkorultiben, életveszélyesebbézi műtétnél mellőzésevel - egyedül ezen jeles seb-tapasz használat-által menekül meg. Végre a testbe teljesen benyúvott bármennyű szálka, vagy darázs és méh-fülökje csupán ezen tapaszunk rövid idei használatá folytán annyira elötünk, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebész mütét és fájdalom nél-kül, könnyen kiuzható, mire a seb gyógyulása nem sokra behöveketik. Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jellegese leghiteltesebb egyneknek számos s különös kívánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régeu a legényesebben elismertett - rendkívüli, s legkülönműb csetekben meg-próbatl hatásánál és feltűnő eredményeinél fogva, melyek használatá által még elavult bajokban is elérteték, jól megvalapított és elterjedt hirtét készségbe-vonhatlanul i. azolja. A csomagok ára 50 kr. és 1 ft. hasznáti utasítással együtt. Központi küldeményező raktár: Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz a Scholtz János városi gyszárú s Jozsef M. gysz. úrnál. Kolozsvárt: BINDEK K. gyógyszerésznél. Zsgrádban: HEGEDÜS GY., a „fekete sasho“ címzett városi gyógyszerész. Továbbá kapható Pesten: Pieifer J.-nál, az uri-utczában a „két matrózhoz“, és a Krisztina-városon Wlaschek E. gysz. - Aradon: Szarka J. - B.-Csabán: Biener B. - Brailán: Dr. C. C. Hepitesnél. - Czernowitzban: Schnirch J. - Debreczenben: dr. Róthszek V. E. - Duna-Földvárban: Nádler P. - Eger-ben: Plank Gy. - Eperjesen: Iszpy Gy. - Ersekujvárt: Conlegner J. - Gjurjevóban: Fabin E. L. - Gyánýoson: Kocianovich J. - Győrött: Lehner F. - Jassyban: Jassiszky A. - Kassán: Korogkó A. - Késkemetén: Mil-hoffer I. - Késmárkon: Gnersich C. A. - Komáromban: Grötschek Zs. - Kör-möczön: Nemsek J. - Lévan: Bolesan Ele. - Makón: Weil M. - Mohácoson: Kreitl G. - Miskolczon: Dr. Csáthi Szabó J. - Mitrówitzon: Keratonoschitz A. fainál. - Nagyaradon: Husella M. - Nagybeeskereken: Kleszky J. - N.-Ka-rolyon: Jelinek J. - Nagyszombaton: Pantotsek R. - Nyitra: Dr. Láng E.-nél. - Pakson: Malatinsky S. - Pécsen: Sipócz J. - Pozsonyban: Pisztorý B. - Rimaszombatban: Hamaliár K. - Rozyunyón: Hirsch J. N. - Selmezen: Vitko-vics János. - Szabadkan: Szentiványi Jóó J. - Szathmaron: Juracsó Dániel. - Szegeden: Aigner K. - Sz.-Fehérvárott: Brauu J.-nél. - Sz.-Györgyön: Mersits J. - Szombathelyen: Pilibh F. - Tmesvárt: Pecher J. E. és Jaro-mis M. - Tétson: Kardosonyi A. - Ughvárt: Münster Gy. és társánál. - Ver-schetzen: Guist M. - Veszprémben: Ferenczy K. A t. ez gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elváltatni hajlandók lennének, felszólítotnak, miszerint e részbeni ajánlataikat ezen gyógyszer készítő-jéhez címzeve: Budára a Krisztina-városon, János-utca 40 sz. a beküldeni szives-kedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesít. Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések bármelyik raktár által az árnak késpénzbeni beküldése, vagy postai utánvét mellett tüstént és legpontos-sabban teljesítetnek. 2335 (4 6)

PHILIPPE KOHN (Patek, Philippe és társa hírneves órágyárosok tanít-vány Genfben) dícséretesen ismert ÓRA-ÜZLETE PESTEN. Dorottya-utca 2. sz. a, a „magyar király“hoz címzett szállodalal szemközt, ajánlja legkötönőbb, jó és olcsó órákkal gazdagon ellátott rakta-rat, 2 évi jótállás mellett az alabb következő árjegyzék szerint. Minden tölem vásrolt óra, legyen az függő, fekvő, vagy bármely állásban levő, - etalman a legpontosabban s a legszorgalmasan van kipróbálva. Egy általán kiadott könyvecské, melyben leírva van, miszerint mikén: lehet egy zseborát hosszú ideig rendes állapotban tartatni - kiegyenlítő táblával együtt, melyszert az órák, a napokak szerint igazíthatók, - t szelt vevőimnek ingyért adatik. Ezüst henger-órák 4 rubinra 10-11 forint „ arany-foglalvánnyal, rugóra 12-13 „ „ „ „ 8 rubinra 13-15 „ „ „ „ kettős fűddél 14-15 „ „ „ „ kristály-üveggel 15-16 „ horgony-órák 15 rubinra 15-16 „ „ „ „ kettős fűddél 16-17 „ angol horgony-órák kristály-üveggel 18, 20, 22 „ horgony tábori órák kettős fűddél 18, 20, 22, 24 „ valódi remontör órák (kengyelével felhuzandó) 22-30 „ ugyanaazok kettős fűddél 35-38 „ Arany henger-órák (3 sz.) 8 rubinra 30-32 „ hegy-órák arany-köppennyel 34-36 „ órák hölgyek számára 4-8 rubinra 25-28 „ „ „ „ hölgyeknek arany-köppennyel 32-38 „ „ „ „ hölgyeknek, zománcz és gyémánttal 40-45 „ „ „ „ hölgyeknek kristály-üveggel 42-45 „ ugyanaazok kettős fűddél 8 rubinra 40-45 „ ugyanaazok zománcz és gyémánttal 55-57 „ horgony-órák 15 rubinra 36-40 „ ugyanaazok, finom arany-köppennyel 45-50 „ horgony-órák kettős fűddél 55-58 „ ugyanaazok arany köppennyel 65, 70, 80, 90, 95 „ „ „ „ kristály-üveg s arany köppennyel 60-75 „ horgony-órák hölgyeknek 36-40 „ „ „ „ kristály-üveggel 48-52 „ horgony-órák hölgyeknek kettős fűddél 50-55 „ remontör-órák 70, 80, 90, 100 „ ugyanaazok kettős fűddél 110, 120, 130, 150, 160 „ órá és féldránki felhuzásra 16, 20, 22, 24 „ órá és negyedóránki utőre 30-32 „ Havi regulátorok 48, 50, 55 „ Ebraszótkó 5 forint, órával 7 forint. Vidéki megrendelések a pénzüsszeg előleges beküldése vagy utánvét mellett, gyorsan és pontosan teljesítetnek. Órák keresében is elfogadtatnak. Kijavítások, saját szerkezetű szereszmók és gépek segítéségével. Genf, Brüssel és Paris leghíresebb órágyárakban 6 éven át szerzett tapasztalatot alap-ján 1 évi jótállás mellett, a legjobban eszközöltetnek a olcsóért számítottak. Órák, melyek nem tetszenének, kiesérletnek. 2367 (8-12) Egy inga-óra pakolásáért 1 ft. 50 kr. számítottak.

Harangozási gép. (2-3) Az eddigi közönséges istránggali harangozás helyett, az általán kitalált, az erőtani törvények alapuló hajtó-mozgató, csak egy ötöd rész értó kívánó, logikább s na-gyobb harangokra alkalmazandó vasgépet a nemes egyházaknak ajánlom. - Az ilyen gép már a kisujzállási ref. templom tornyán, egy 22 mássás harang látható, melyen két ember helyett, egy ember könnyen s kényelmesen harangozik. A munkát erősen, jutányos áron, s gyorsan elvégezni ígérem. Demeter György, építész. Szarvas jan. 16. 1868.

Tárgyismerőknek:
közvetlen Holland, Franciaország s a francia gyarmatokból behozott liqueur: Chartreuse, Crème de Vanille. — Legfinomabb Jamaica Rum, Arrac, Cognac; közvetlen Angolországban át behozott újszerű kínai theak, ezek közt a legjobb a legerősebb keverék, bécsi fontja 2 főtől 10 fíg. — Vörös Bordeaux-Punsch, legfinomabb düsseldorfi punschessentia. — Raktára a legfinomabb s legerősebb tisztalású pórkóletlen kávénak bécsi fontja: 60, 65, 70, 96 krig. — Ceylon kávé fontja 75, 85 kr., különösen ajánlható. — Befőzött gyümölcs, mely a párisi világátlaton tiszteletteljes megemlékezés részesített. — Argyezék, ingyen és bérmentve. — Megrendelések utánvelellet gyorsan és pontosan teljesítettek. — 30 font kávé vagy más egyéb tárgyak megrendelésénél 10 ft. értékig és feljebb az árucikk az illetékos legközelebb eső vasúti vagy gőzhajózási állomáshoz bérmentve küldetnek meg.
Cím: Simon Granichsteden's Thee- und Rum-Depot, am Graben, Trattnerhof im Durchgange rechts. — Wien. 2339 (7-12)

Titkos betegségek
bámulatos sebességgel alaposan gyógyítanak meg.
Tauber orvostudor
volt tábori főorvos által,
felső-országban, 7 dik sz. a. „Seged városához“ úszmest kávéház stollenbeni emeleti házában.
Rendel 11 óráról délutáni 3 óráig. Jutalek díjjal terhelt levelekre válasz adatik. 2374 (2-12)

Könyvárosi jelentés.
Alírott, tisztelettel jelentem a t. e. közönségnek, miszerint a sárospataki reformált főiskola könyvtárában található könyvek közül a főiskolai igazgatóságtól szerződésileg magamra vállaltam. Bízalommal kerem a t. e. megrendelőket, hogy megrendelő leveleiket ezután hozzám, mint a főiskola egyedüli bizományosához, sziveskedjenek intézni. Az albizományosok ezental velem, nem pedig a főiskolai könyvtárnok ural fogják számadásaitat kiegészíteni.
Sárospatak, május 1-én 1867.
EPERJESI JÓZSEF,
sárospataki könyvtáros.
2125 (12-12)

Die in Wien 1866 prämierte SAMENHANDLUNG
Brüder Frankl in Prag,
Schillingsgasse (Poriz) 1074-II, Hôtel „Englischer Hof“
kauft und verkauft
Kiefern-, Fichten-, Timothee-, Klee-Samen, Wechselweizen, Staudenroggen (Korn), schwarzen Hafer etc. etc.
empfiehlt sich zum Bezuge von
echten Magdeburger und Queclnburger Zucker- und Futterrüben-Samen, rothen (Brabarter und steirischen), weissen Kleesamen, franz. Luerner, Peruserer und Rieger Kron-Säe-Leinsamen, amerikanischen Pferdehahn-Mais, Kukurutz, Lupinen, Wicken, Buchweizen, Esparsette, Raigrünser, Honiggras, Wiesenschwanz, Ceratocloes australis, Acker- u. Riesen-Spörgel, Serradella, chinesis. Oulettig, engl. Turnipsamen, Klee- und Gras-Mischungen, überhaupt von allen Arten
Klee-, Gras-, Futterpflanzen, Futter- und Runkelrüben-, Futterwurzeln, Futtermöhren-, Oekonomie-, Handels-, Wald- und Gemüsesamen,
so wie auch von
Portland-Cement, Steinkohlen-Theer, belgischem Wagentett, Braupoch, Fichtenpoch, Futterwicken, Raps-Kuchen, Peru-Guano, Knochenmehl, Dünger-gyps Superphosphate.
Inländische Saatgetreide besorgt dieselbe auch.
Für die Echtheit sämtlicher Original-Saaten wird garantirt u. Samenkatologe werden auf Verlangen gratis u. franko zugesendet.
Dieselbe hat für Oesterreich die General-Agentur der wiederholt mit den ersten Preisen, zuletzt auf der Pariser Weltausstellung theilten
k. preuss. pat. Kali-Fabrik v. Dr. A. Frank in Stassfurth
übernommen und empfiehlt die feingemahlene Kalidüngermittel derselben unter Garantie der angegebenen Gehalte an reinem Kali und unter Controle der löbl. agricultur-chem. Versuchsanstalt in Prag, vorzugsweise für Zuckerrüben, Hackfrüchte, Futterkräuter, Wiesen, Oelssaat und Handelsgewächse. Preis-Courante, Berichte über Anwendung und Resultate dieser Dünger, Frachtabgaben etc. werden auf Verlangen gratis und franco versendet. Diese Kalidünger sind dieselben zollfrei ein.
Brüder Frankl in Prag.
2372 (2-9)
Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztav. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1868 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

MOLL SEIDLITZ PORA
MOLL A.
védjegye
Külföldi juralom - emlékpénzrel a párisi világkiállításban 1855-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „gölyához“ címzett gyógyszerár Bécsben.
ÓVAS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adatnak el, melyek saját utasítványaimmal azonosok és saját nevem aláírásával vannak hamisítva, s így kullakra nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők, — minél fogva azon észrevétellel azok mindenkit ezen hamisítványok megvételestől: hogy az általam készített Seidlitzporok minden egyes skatula, valamint az adagok papírjai hivatalosan leteleményezett védmarkkal vannak ellátva.
Ara egy hepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven.
E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el: — mint azt sok ezer, a nagy cseszári birodalom minden részéből került s kezeimnél levő hírlapok a legérősebben tanúsítják, hogy a porok rögzött szorulásoknál, emésztéshiany és gyomorhívul; továbbá: görcsök, vese- és ledges bajokban, szivbetegségek, ledgeség okozta főfájással, verődülséssel, csúszos fogfájással, végül hystériára, bükorra és huzamos haúyasra hajlammal stb. a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtöbb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levezetés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nőlök minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerítették, ez egyszerű házi-szerek folyamodtak, és ebben rongált egészségüknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszer megjelék. — Ez elismerő iratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezőgazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszereszek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvek, kiknek azelőtt még a leghírhedtebb gyógyfürások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állították helyre.
A főraktár létezik:
PESTEN TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik szám alatt.
UHL JÓZSEF ur kereskedésében, gránátos-utczában.
Ezen czégek alatt szintén megrendelhető:
a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsirolaj is.
Ara egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.
Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal eláztat üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsirolaj a Dorsch-halnak legfogódosabb egy begyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezeles alá nem vonatott, hanem a hepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelebb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, közhvény és csúsz. idült bőrkütes, szemgyulladás, ledg- és több más bajokban alkalmazatik.
MOLL A., „zum Storch“, Tuchlauben.
2345 (4-50)

BETEGSÉGEK,
ujjonnan keletkezettek
8 nap alatt
minőségére nézve
48 óra alatt
meggyógyítanak
dr. FUX J.
26 év óta fennálló rendelési intézetében anélkül, hogy a beteg foglaltságát, munkáját, háborogtatását, Rendel: d. u. 1-4 óráig. Tiszteletdíjjal ellátott levelek a leggyorsabbal elküldetnek.
Lakása: király-utca, 33. sz. a. 1-40 emelet. 2380 (1-12)

ÉLET-ITAL
(Lebenstrank)
gyógyerővel bíró hatásos növényanyagokból készített, s jeles orvos urak által elemesztetve, valamint egyéb hitelős előkelő egyének elismerése szerint kitünő szernek bizonyult be hidegleles, emésztéshiany, bél- és gyomorgörcs, epelinger, hányás stb. ellen.
Ara egy nagyobb üvegnek 80 kr.
„ „ kisebb „ 53 „
Cs. kir. kizár. szabad.

SÓSBORSZESZ
(Práp. Franzbrantwein.)
Jelesen készítve figyelmet érdemel gyógyhatásánál fogva, közhvényes, reumatikus bajok, szaggatás, fagyás, fog-, fő- és fülfájásoknál, s általában minden bennulások és sérülések ellen, sőt fogtisztítószertül is igen használható, mert nemcsak a fogak fényét elősegíti, de a foghúst is erősíti, és a száj tiszta szagátlan izt nyér a szesz elpárolgása után!
Ara egy nagy üvegnek 1 ft.
„ „ kisebb „ 45 kr.
Használati utasítások magyar vagy német fordításban jelentékeny orvosi s egyéb elismerő bizonyítványokkal, valamint bizonyítványaink névsoraival ellátva minden üveghez mellékelteknek.
Werther és Brazay,
Életital- és sósborszesz-gyárának irodája és főraktára Pesten, ország-ut 25. sz. a. muzeum átellenében.
Ez alkalommal
Albrecht főherczeg Saybuschi szeszes italok
legfinomabb gyártmányait is ajánljuk a t. közönség figyelmébe, u. m. Liqueur, Rosé-Itó, Rum, Punschessenz, Chartreuse, Cognac, Absynth, Genevre, Nordhäuser-korn, Pfannengeist, Kirschgeist, Slivowitz stb. határozott gyári áron.
Kizárólagos főraktár Magyarország, Erdély és a Danajelöl-telegek: a fentebbi czég. 2373 (2-2)

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

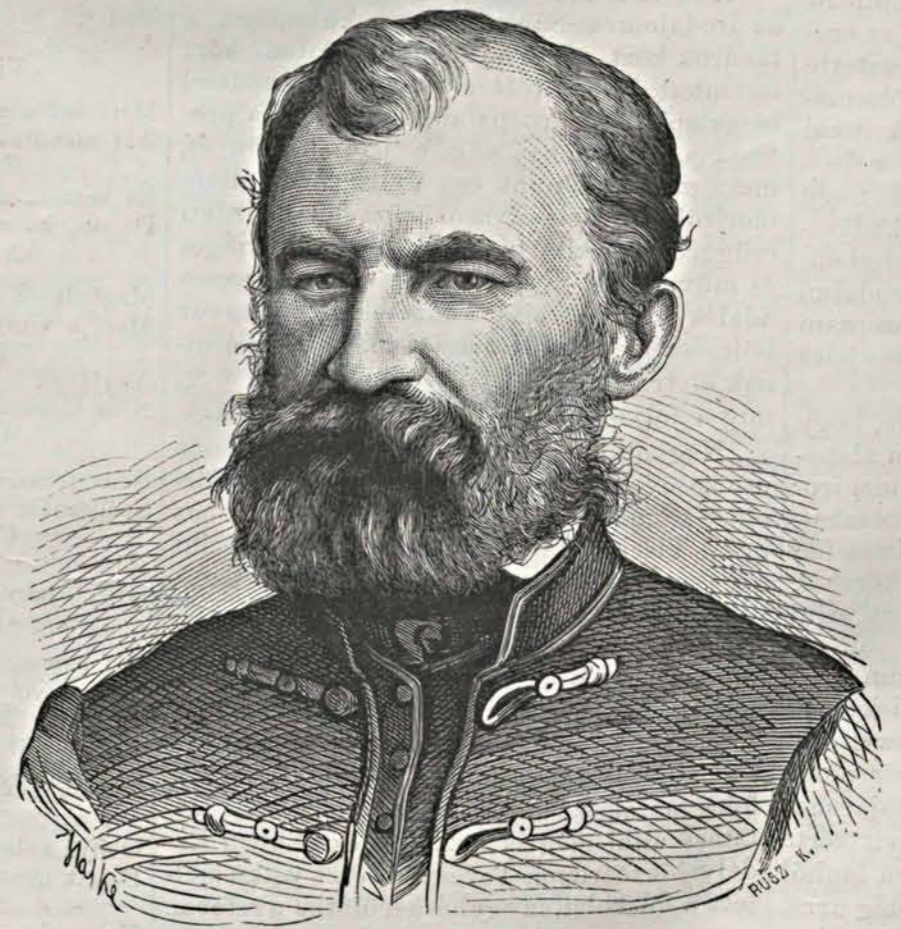
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábozott petti sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetényeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 ujkrájezár.

Erdélyi János.
(1814-1868.)

Irodalmunkat január 23-kán csaknem pótolhatlan veszteség érte, Erdélyi János halálával. Csak néhány nappal azelőtt járta végig a lapokat azon hir, hogy Erdélyi lemondott sárospataki tanári állásáról s lakását állandóan a fővárosba készült áttenni. Nehány év óta, megrongált egészségi állapotát ismerve, de nem tudva annak újabb veszélyes fordulatáról, azt hittük, csak nyugalomra van szüksége, hogy zavartalan fejezhesse be nagy művét, melyhez az anyagot egész életén át gyűjtötte, s melynek kiadását csak nemrég kezdette meg. Egyetemes irodalomtörténetét értjük, melynek imént megjelent első füzetét oly örömmel üdvözlöttük vala, s mely most már, fájdalom, hihetőleg befejezetlenül fog maradni.
Már vártuk a beteg, de még üdülés reményével bíró jeles tudós megérkezését a fővárosba, — midőn váratlanul s kétszeresen megdöbbentőleg — halála híre érkezett helyette. Nem hagyhatta el Sáros-Patakot, élete s munkálkodása utolsó színhelyét; ott fektette a temetőbe. Vagy mondjuk: a rövid út helyett, melyre készült, el kelle mennie a hosszú útra, „melyről vándor nem tért még soha vissza!“ Nem fogjuk látni többé becsületes, eszes, férfias arcját; nem gyönyörködünk többé kedves, élénk, zamatos társaságában. Csak munkái maradtak meg; azokból még sokáig merített gyönyört és tanúságot nemzete.
Erdélyi János 1814-ben született Kaposon, Ungmegyében. Atyja egyszerű magyar földműves ember volt, ki azonban erős költészeti és vallásos hajlamokkal bírt. Szeretett verselgetni, énekelni népdalokat és zoltárokat, s gyermekit is megtanította azokra és együtt énekelgetett velök. Fia János egész mértékben örökölte mindezt atyjától s később természetesen még többre fejtette; tudjuk, hogy

minden magyar népdalt tudott, szöveget és dallamot, s képes és kész volt, jó társaságban százával vagy ezrével énekelni el egy-másután. Nagy zoltáros is volt, az erőteljes, ódon templomi költészet erősen hatott lelkületére s filozofusi tanulmányai és eszmékedései épen nem ingatták meg mély vallásos érzületét soha. Egész ember volt ő, minővel csak ritkán találkozunk e fölületes földi világban. Az érzés és a gondolat, a hit és a meggyőződés, a műérzék és a tudományosság ritka összhangba olvadt egyénisé-

gatyácskában játszadozott, élete végeig megtartá barátai között, — mondom, Jancsi a kaposi falusi iskolát jól végig tanulta s kilátszott belőle, hogy még „pap is lehet,“ elég jómódu apja azért nem is csapta az eke szarva mellé, hanem S. Patakra küldötte, hadd tanuljon tovább. Ott a legjobb tanulók s a legelső diákok egyike lett belőle. Patak különben is az a hely volt, a hol elég tér nyílt tehetségei kifejlésére. Szemere Bertalan, ki bár két évvel idősb, barátságára méltatta a fiatalabb társat, épen akkor alapítá meg az ifjusági önképző kört, mely a hazabeli hasonló körök legjelesbikévé nőtte ki magát, s melyből, hogy többeket ne említsünk, kettejökön kívül még Pap Endre, Ormós László, Tompa Mihály keltek ki. Az ifjusági kör jobb dolgozatait nemsokára nyomatásban is közrebocsátá, Parthenon című zsebkönyvben, hol Erdélyinek is első nyomtatott műve, *Derse* című költői elbeszélés jelent meg (1834). A fiatal író, kezdetlől fogva, az eszme és az alak művészi összhangjára törekedett. S tán senkiről íróink közül nem mondhatjuk el több joggal mint róla, hogy soha sem irt le semmit, a miben saját formáját kereső gondolat ne volna. Mint lyrail költő 1833-ban lépett fel s egyszerre figyelmet gerjesztett és alig pár év múlva a legjobb közt emlegették nevét. Bajza Aurórája 1836-tól, Garay Hajnalja 1838-ban, s ettől fogva az Emlény minden évfolyama, majd az Athenaeum, Részvét Gyöngyei, Arvitzkönyv, Nemzeti Almanach — melynek, kivált a II. kötetnek, szerkesztésében is nagy részt vett, mind nagy számmal hoztak tőle többnyire lyrail darabokat, a Társalkodó pedig néhány értekezést. Szaporasága szorgalom és tanulmány, nem pedig túlkönnyűség eredménye volt; sőt néhol meglátszanak a teremtés nehéz küzdelmei is, bár azokat természetesség,

ERDELYI JÁNOS.